

**TEKS UCAPAN
BAJET NEGERI PERLIS 2021**

**YAB DATO' SERI AZLAN BIN MAN
MENTERI BESAR PERLIS**

**ENAKMEN PERBEKALAN TAHUN 2021
DI
DEWAN UNDANGAN NEGERI PERLIS**

SELASA, 8 DISEMBER 2020

**“MENINGKATKAN KEBERKESANAN,
MERANGSANG PEMBANGUNAN, MEMBELA KEBAJIKAN
DEMI KEHARMONIAN”**

Bismillahirrahmanirrahim

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah Lagi Maha
Mengasihani

Selawat dan salam ke atas Rasul Junjungan Nabi Muhammad
SAW, ahli keluarga dan para sahabat Baginda.

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh

Alhamdulillahillobbil 'aalamin, wabihi nasta'in

Salam Perlis dan Salam Sejahtera,

“Raja Berdaulat, Rakyat Berilmu, Negeri Sejahtera, Perlis Maju”

MUKADIMAH

Yang Berhormat Dato' Speaker,

1. Dengan kalimah Alhamdulillah, saya memanjat setinggi-tinggi kesyukuran ke hadrat Allah Subhanahu Wataala di atas limpah rezeki dan peluang yang dikurniakan serta dengan izinNya dapat kita berhimpun sekali lagi di Mesyuarat Ketiga, Penggal Persidangan Ketiga, Dewan Undangan Negeri Perlis Yang Keempat Belas pada pagi ini, bagi menyempurnakan pembentangan Bajet 2021 serta meneruskan agenda pembangunan negeri.

2. Dengan izin Allah jua, saya, mewakili Kerajaan Negeri, akan membentangkan Bajet 2021 Negeri Perlis. Mandat dan amanah ini haruslah difahami, dihayati serta dipikul bersama agar agenda pembangunan negeri Perlis yang kita cintai ini dapat direalisasikan dan hasilnya dapat dimanfaatkan oleh segenap rakyat di negeri ini.

3. Marilah kita semua berdoa dengan tulus ikhlas, semoga Allah SWT meluaskan kerahmatan, keberkatan dan kemudahan kepada Duli Yang Maha Mulia Raja Perlis, Tuanku Syed Sirajuddin Ibni Almarhum Tuanku Syed Putra Jamalullail untuk terus menaungi Negeri Perlis yang dikasihi ini. Dewan yang mulia ini merafak sembah dan menjunjung setinggi-tinggi kasih kepada Duli Yang Maha Mulia Raja Perlis atas kepercayaan baginda kepada barisan kepimpinan negeri untuk meneruskan agenda pembangunan dalam memajukan rakyat dan Negeri Perlis. Dengan izin Allah, Pentadbiran ini akan terus memikul dan melaksanakan tanggungjawab yang diamanahkan ini sebaik-baiknya, In-syaa-Allah.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

4. 2020 adalah tahun yang penuh cabaran kepada seluruh dunia, tanpa pengecualian. Semua negara di dunia diuji dan terkesan dengan pandemik *Coronavirus Disease 2019* (COVID-19). Sehingga 7 Disember 2020, pandemik ini telah menjangkiti 67,392,289 manusia dan menyebabkan 1,541,745 kematian di seluruh dunia.

5. Di Malaysia sahaja, setakat 7 Disember 2020 sejumlah 74,294 telah dijangkiti yang mengakibatkan 384 kematian. Sehingga vaksin yang berkesan ditemui, tiada tanda-tanda bahawa pandemik ini akan berakhir dengan mudah. Malah ada pendapat yang mengatakan bahawa ia akan terus kekal bersama kita sampai bila-bila. Sama seperti wabak penyakit lain yang telah melanda dunia seperti HIV, denggi dan lain-lain.

6. Pandemik ini meninggalkan kesan yang amat besar kepada masyarakat dunia, samada secara langsung atau tidak. Malah ia terbukti memberi impak besar kepada aspek kesihatan, ekonomi, sosial dan budaya manusia di seluruh dunia. Amalan yang dahulunya ganjil kini menjadi norma dan budaya baru seharian. Malah ia juga telah memberi kesan ke atas lanskap politik negara-negara di dunia.

7. Ada negara di mana kerajaan yang memerintah semakin kukuh, mantap dan diberikan mandat semula oleh rakyat di dalam pilihanraya seperti Singapura dan New Zealand. Kedua-dua negara ini didapati telah berjaya menangani pandemik ini dengan baik dan berkesan. Tapi ada juga negara di mana rakyat mengubah kerajaan yang memerintah kerana gagal menangani pandemik ini seperti Amerika Syarikat.

8. Di Malaysia, sejak Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) mula dikuatkuasakan bulan Mac 2020 lalu, umumnya rakyat telah mula mengamalkan norma baharu di dalam kehidupan seharian. Ini termasuklah mementingkan isu kebersihan diri dan persekitaran sebagai rutin utama kehidupan.

9. Dewan yang mulia ini ingin merakamkan ucapan tahniah, setinggi-tinggi penghargaan dan jutaan terima kasih kepada semua *frontliners*, *backliners* dan rakyat yang sentiasa berganding bahu memerangi penularan wabak ini. Kerajaan Negeri amat menghargai sikap positif rakyat dengan tahap kesabaran yang tinggi dan sentiasa mematuhi Prosedur Operasi Standard (SOP) norma baharu yang dikuatkuasakan.

10. Kerana itulah di Perlis COVID-19 ini masih terkawal dan bilangan kes adalah rendah. Diharapkan keadaan ini berterusan kerana peningkatan kes akan menyebabkan kesan yang lebih buruk kepada ekonomi negeri khususnya dan negara amnya.

11. Sebagaimana firman Allah di dalam Ayat 155-156, Surah Al Baqarah,

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنْفُسِ وَالْثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

Yang bermaksud:

Demi sesungguhnya! Kami akan menguji kamu dengan sedikit perasaan takut dan merasai kelaparan, dan kekurangan dari harta benda dan jiwa serta hasil tanaman. Dan berilah khabar gembira kepada orang-orang yang sabar. Iaitu orang-orang yang apabila mereka ditimpa oleh sesuatu kesusahan mereka berkata: Sesungguhnya kami adalah kepunyaan Allah dan kepada Allah jualah kami kembali.

Mengambil iktibar dari ayat ini: kita hendaklah meyakini bahawa setiap kejadian bencana merupakan ujian dan peringatan yang berlaku atas kekuasaan takdir Allah serta menyedari hikmah di sebalik bencana yang menimpa yang perlu diinsafi dan diambil iktibar.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

PRESTASI EKONOMI DUNIA DAN NEGARA

12. Tabung Kewangan Antarabangsa atau IMF mengunjurkan ekonomi global mencatat pertumbuhan negatif di bawah paras 4.4 peratus pada tahun ini. Perdagangan dunia juga dijangka merosot pada kadar 10.4 peratus. Prestasi ekonomi dunia menunjukkan pertumbuhan yang perlahan iaitu 2.9 peratus pada tahun 2019 berbanding 3.6 peratus pada tahun 2018. Ini disebabkan ekonomi global berada di dalam situasi tidak menentu akibat perang dagangan yang berterusan dan situasi geopolitik yang tidak stabil. Keadaan ini diburukkan lagi dengan kehadiran pandemik COVID-19. Keadaan kesihatan dan ekonomi dunia menjadi semakin suram dan hampir lumpuh apabila pandemik COVID-19 mula tersebar secara global.

13. Prestasi ekonomi negara pula berkembang pada kadar 4.3 peratus pada tahun 2019 berbanding 4.8 peratus pada tahun 2018. Nilai Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) Malaysia pada harga semasa berjumlah 1.51 trillion ringgit.

14. Akibat dari kesuraman ekonomi dunia dan ketidakstabilan persekitaran, ia turut memberi kesan ke atas iklim pelaburan bagi perbelanjaan modal di Malaysia. Namun begitu kadar inflasi tahun 2019 direkodkan lebih rendah, iaitu kadar purata 0.7% berbanding 1.0% pada tahun 2018. Manakala Pendapatan Negara Kasar per kapita pula meningkat kepada 45,131 ringgit berbanding 43,307 ringgit pada tahun 2018.

15. Alhamdulillah, kita dapat melihat pertumbuhan KDNK negara telah menunjukkan tanda-tanda pemulihan daripada negatif 28.6 peratus pada April 2020 kepada negatif 3.2 peratus pada Jun. Anggaran awal KDNK bagi bulan Julai hingga September turut menunjukkan trend pemulihan yang memberangsangkan.

16. Pada tahun 2021, ekonomi negara dijangka kembali pulih dan berkembang pada kadar antara 6.5 hingga 7.5 peratus. Ini sejajar dengan langkah proaktif yang diambil oleh Kerajaan Pusat melalui pakej rangsangan ekonomi, inisiatif Belanjawan 2021 selain disokong oleh pertumbuhan ekonomi global yang diunjur lebih baik iaitu sebanyak 5.2 peratus.

Yang Berhormat Dato' Speaker

PRESTASI EKONOMI NEGERI PERLIS

17. Kita amat bersyukur kerana prestasi KDNK Perlis menunjukkan peningkatan pada tahun 2019 berbanding tahun 2018. KDNK 2019 mencatatkan nilai 6.2 billion ringgit berbanding 5.9 billion ringgit pada tahun 2018. Pertumbuhan KDNK Perlis pada tahun 2019 juga meningkat. Malah peningkatan kali ini amat memberangsangkan kerana kali pertama dalam sejarah ekonomi negeri Perlis telah mencatatkan pertumbuhan pada kadar 4.6%. Kadar ini melepasi paras nasional iaitu 4.3%.

18. Di antara komponen utama dalam struktur aktiviti ekonomi Perlis yang menyumbang kepada peningkatan KDNK tahun 2019 adalah sektor perkhidmatan. Sektor perkhidmatan telah menyumbang sebanyak 66.2%. Sektor pertanian pula menyumbang 21.7%. Antara aktiviti di bawah sektor perkhidmatan ini termasuklah perkhidmatan kerajaan, perdagangan borong barang dan runcit, pengangkutan dan penyimpanan, makanan dan minuman, penginapan, kesenian, maklumat dan komunikasi, hiburan serta rekreasi.

19. Namun begitu, pandemik COVID-19 yang menular dan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang dikuatkuasakan pada tahun ini dilihat akan merencatkan pertumbuhan KDNK bagi tahun 2020. Rentetan daripada pandemik COVID-19 ini, Kerajaan Negeri telah memperkenalkan pelbagai inisiatif kepada semua pihak yang terkesan. Ianya bermula dengan 22 inisiatif dalam menangani kesan penularan COVID-19 dan PKP yang melibatkan implikasi kewangan berjumlah **10 juta ringgit**. Antara inisiatif tersebut adalah Program Agihan Makanan Asas (PAMA) kepada rakyat yang terjejas melibatkan kos **3.50 juta ringgit** serta pengecualian sewaan gerai dan premis usahawan yang berjumlah **1.27 juta ringgit**.

20. Bukan sahaja Kerajaan yang bersifat prihatin ke atas mereka yang terkesan akibat COVID 19 ini, malah rakyat juga amat prihatin. Kerajaan Negeri amat menghargai keprihatinan dan kemurahan hati pelbagai agensi, Badan-Badan Bukan Kerajaan dan individu-individu tertentu yang memberikan sumbangan kewangan dan barangan kepada Tabung Bencana Negeri Perlis (COVID-19). Sejumlah **116 ribu ringgit** telah diterima. Kesemua sumbangan ini telah digunakan sepenuhnya bagi pembelian makanan asas dan diagihkan kepada mereka yang memerlukan.

21. Kerajaan Negeri melalui peruntukan Kerajaan Pusat juga telah menyediakan Pakej Rangsangan Ekonomi (PRE) berjumlah **10 juta ringgit** bagi memacu ekonomi negeri. Hasilnya, sejumlah 323 projek telah dilaksanakan di seluruh negeri Perlis. Bukan itu sahaja, malah pada tahun ini Kerajaan Negeri dengan kerjasama pelbagai Jabatan dan Agensi Negeri telah melaksanakan perolehan secara undi bagi kerja-kerja di bawah 50 ribu ringgit. Sebanyak 660 kontraktor kategori G1 telah mendapat manfaat dari inisiatif ini. Ia turut memberi kesan positif langsung kepada rakyat dan ekonomi negeri.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

22. Di samping itu, melalui penjimatan program dari Pelan Pemulihan Ekonomi, Kerajaan Negeri telah menyusun pelbagai program rangsangan ekonomi dengan peruntukan berjumlah **3 juta ringgit**. Sejumlah **465 ribu ringgit** digunakan bagi memulihkan ekonomi rakyat setempat dengan projek-projek seperti berikut:

- i) Projek Ternakan Ayam Kampung yang melibatkan 450 orang peserta;
- ii) Program Tanaman Harum Manis Di Rumah melibatkan 1,500 orang peserta;

- iii) Program Tanaman Sayuran Berkelompok melibatkan 45 kelompok dengan jumlah peserta 225 orang;
- iv) Program Tanaman Sendiri Sayuran Di Rumah melibatkan 5,000 orang peserta.

23. Program berbentuk bantuan input pertanian dan ternakan ini diberikan kepada mereka yang layak bagi menjana pendapatan isi rumah masing-masing secara sekali gus.

24. Di bawah Pelan Pemulihan Ekonomi juga, sebanyak **625 ribu ringgit** disediakan untuk program sokongan persediaan Perlis Go Digital. Program ini amat penting untuk memastikan sistem, perkakasan dan perisian di pelbagai peringkat jabatan negeri tersedia dan berfungsi dengan baik dalam merealisasikan program di bawah Perlis Go Digital.

25. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan sebanyak **580 ribu ringgit** untuk menyenggara kemudahan pelancongan, bangunan kerajaan termasuk penyenggaraan kecil masjid. Adalah menjadi harapan Kerajaan Negeri agar program-program Pelan Pemulihan Ekonomi yang telah dilaksanakan ini dapat memanfaatkan mereka yang terlibat dan memberi kesan pengganda ekonomi ketika banyak sektor ekonomi terjejas akibat pelaksanaan PKP.

26. Pelbagai inisiatif yang dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri mahupun Kerajaan Persekutuan sudah tentu dapat meringankan beban yang ditanggung rakyat. Terima kasih kepada Kerajaan Pusat atas pakej-pakej rangsangan ekonomi yang telah diumumkan seperti Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat (PRIHATIN), PRIHATIN PKS, Pelan Jana Semula Ekonomi Negara (PENJANA) dan yang terkini, Kita Prihatin, yang diumumkan pada 23 September yang lalu.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

BAJET 2021

27. Kerajaan Negeri memahami akan kesukaran rakyat dalam mendepani situasi semasa dan beriltizam untuk membantu meringankan beban yang ditanggung. Dalam masa yang sama Kerajaan Negeri juga perlu memastikan kelestarian ekonomi Negeri Perlis agar ianya terus berkembang dan dapat memberi impak besar kepada rakyat. Justeru, Bajet 2021 telah dirangka secara komprehensif bagi memastikan kedua-dua misi ini dapat dicapai bersama dan semua pihak mendapat manfaat daripada bajet yang disediakan.

28. Seperti tahun-tahun sebelumnya, Kerajaan Negeri telah mengambil pendekatan inklusif dengan mengadakan sesi libat urus dengan pihak-pihak berkepentingan. Semua kumpulan madani atau *civil society* seperti pihak swasta, badan-badan bukan kerajaan, akademia dan lain-lain pihak berkepentingan telah terlibat menerusi sesi libat urus. Malah sesi libat urus ini turut diadakan dengan Kementerian, Jabatan dan Agensi-Agensi Persekutuan. Input-input berfaedah yang dikongsi semasa sesi libat urus ini turut diambilkira dalam merangka Bajet 2021.

29. Oleh kerana kita masih berada dalam tempoh PKP dan terkesan dengan penguatkuasaannya, maka Bajet 2021 yang dirangka dan dicadangkan kali ini turut mengambil kira strategi untuk merangsang demi memulihkan semula perkembangan ekonomi negeri. Kerajaan Negeri juga akan terus berkreaitif dan berinovatif dalam merancang dan melaksanakan inisiatif-inisiatif baru dalam membangunkan negeri dan menjaga kebajikan rakyat.

30. Mengambil kira kepentingan meneruskan pelan jangka panjang pembangunan dan merangsang semula sektor-sektor ekonomi yang terjejas akibat penguatkuasaan PKP, maka tema yang dipilih bagi Bajet 2021 ialah **“Meningkatkan Keberkesanan, Merangsang Pembangunan, Membela Kebajikan Demi Keharmonian”**. Bajet 2021 ini akan memberi penekanan kepada tiga (3) fokus utama dengan beberapa strategi di dalam melaksanakannya, iaitu:

Fokus Pertama: Pemulihan Ekonomi Dan Kualiti Hidup Rakyat;

Fokus Kedua: Pemantapan Penyampaian Perkhidmatan; dan

Fokus Ketiga: Pembangunan Ekonomi Mampan

31. Bagi memastikan ketiga-tiga fokus di dalam bajet ini menepati objektif utama pembangunan, iaitu untuk mencapai Wawasan Perlis Negeri Bandaraya 2030, pelaksanaannya akan berpaksikan kepada empat (4) teras penting yang telah ditetapkan oleh Kerajaan Negeri, iaitu:

Teras Pertama: Pelaksanaan Pembangunan;
Teras Kedua: Kebajikan Masyarakat;
Teras Ketiga: Masyarakat Harmoni; dan
Teras Keempat: Keberkesanan Pentadbiran.

32. Teras pertama akan memastikan semua program dan projek pembangunan yang telah dirancang dilaksanakan dengan pantas dan lancar. Teras kedua akan memastikan supaya setiap aspek kebajikan rakyat terjaga. Teras ketiga akan menumpukan kepada usaha melahirkan masyarakat yang memahami, menghormati dan mematuhi segala bentuk peraturan sedia ada demi melahirkan masyarakat yang harmoni.

33. Ketiga-tiga teras ini tidak akan lengkap jika mekanisma-mekanisma kerajaan yang sedia ada tidak cekap di dalam melaksanakan tugas dan fungsi masing-masing. Kerana itulah teras keempat, iaitu pentadbiran yang berkesan amat penting. Kelemahan-kelemahan yang wujud di dalam teras keempat hanya akan menggagalkan inisiatif-inisiatif di dalam teras pertama, kedua dan ketiga. Akhirnya ia akan menyimpang daripada ketiga-tiga fokus utama yang telah ditetapkan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

FOKUS PERTAMA: PEMULIHAN EKONOMI DAN KUALITI HIDUP RAKYAT

34. Sebagai negeri yang prihatin terhadap keadaan hidup rakyat dalam mengharungi era pasca COVID 19, Kerajaan Negeri telah menyusun beberapa strategi holistik dan praktikal bagi melonjak semula taraf sosioekonomi rakyat. Strategi ini adalah garapan dapatan daripada pemerhatian dan dialog serta libat urus yang diadakan bersama kluster yang terkesan akibat pandemik tersebut.

STRATEGI 1: PEMULIHAN EKONOMI USAHAWAN DAN PENIAGA KECIL

35. Ekonomi Negeri Perlis akan terus dipacu oleh sektor perkhidmatan dan sektor pertanian yang mana kedua-dua sektor ini menyumbang 87.9 peratus kepada keseluruhan KDNK Perlis bagi tahun 2019. Selain itu, sektor perkhidmatan juga merekodkan peningkatan dalam nilai ditambah 4.1 bilion ringgit dalam tahun 2019. Antara yang mendorong pertumbuhan ini adalah subsektor utiliti dan perdagangan borong dan runcit. Kerajaan Negeri akan terus berusaha meningkatkan penglibatan pihak swasta bagi mengecilkan peratusan sumbangan dan

kebergantungan melampau kepada perkhidmatan berasaskan Kerajaan di dalam sektor perkhidmatan ini.

36. Bagi merangsang kelangsungan sektor ini, sebanyak **3.12 juta ringgit** diperuntukkan bagi menaik taraf dan membina ruang niaga mampu milik kepada usahawan. Kerajaan Negeri akan menawarkan sokongan dalam bentuk premis-premis perniagaan kepada golongan usahawan atau yang ingin menceburi bidang ini termasuklah usahawan kecil dan sederhana seperti berikut:

- i) Dataran Laman Ikan Bakar di Kompleks KOMALAUT:
Projek ini akan menyediakan ruang niaga yang lebih selesa, tersusun dan mesra pelanggan bagi menempatkan semula semua peniaga-peniaga di Laman Brasmana. Sejumlah **1.20 juta ringgit** diperuntukkan untuk merealisasikan projek ini;
- ii) Brasmana *Foodtruck & Flea Market* (BFF):
Projek ini menyediakan ruang niaga yang lebih kemas kepada usahawan IKS terutamanya *food truck* dengan peruntukan sebanyak **480 ribu ringgit**;
- iii) *Mobile Food Kiosk* di Pusat Tranformasi Bandar (UTC):

Sebanyak 20 unit *mobile food kiosk* disediakan dan terbuka kepada rakyat tempatan untuk menyewa dan berniaga. Sejumlah **600 ribu ringgit** disediakan untuk melaksanakan projek ini;

iv) Kedai Perniagaan RPA Beseri Paya II

Merupakan projek naik taraf gerai sedia ada dengan peruntukan sebanyak **200 ribu ringgit**. Dengan adanya gerai ini ia terbuka untuk disewa kepada mereka yang berminat;

v) Pasar dan Medan Selera Padang Besar

Sebanyak **250 ribu ringgit** disediakan untuk naik taraf bumbung di kawasan ini supaya memberikan keselesaan kepada peniaga dan pengunjung;

vi) Gerai Usahawan Desa bagi Pasaran Produk Tempatan di Kuala Perlis

Gerai yang dibina dengan kos sebanyak **140 ribu ringgit** ini akan dijadikan tempat jualan produk tempatan seperti belacan, ikan kering, pekasam dan lain-lain yang bersesuaian;

vii) Medan Selera Simpang Empat

Sebanyak **1 juta ringgit** disediakan untuk menaik taraf medan selera di Simpang Empat dalam dua fasa. Sebanyak **500 ribu ringgit** akan dilaksanakan tahun ini dalam Fasa I.

37. Berhubung dengan inisiatif untuk usahawan kecil dan sederhana ini, Kerajaan Negeri akan memperkenalkan langkah-langkah baharu untuk meningkatkan kualiti sektor perkhidmatan ini. Contohnya perniagaan kedai atau gerai makanan atau barangan. Pengendali kedai atau gerai akan dikehendaki dan diwajibkan mematuhi peraturan-peraturan standard yang berkaitan dengan kebersihan diri, pakaian dan premis perniagaan, serta barangan jualan seperti makanan terutamanya. Satu garis panduan yang standard dan mudah dilaksanakan akan dirangka dan dikeluarkan oleh pihak berkuasa yang berkenaan.

38. Kerajaan Negeri sedar dan amat prihatin terhadap kesusahan rakyat yang terkesan akibat kehilangan punca pendapatan berikutan pandemik COVID-19. Oleh itu, selaras dengan Seksyen 8, Undang-Undang Kecil Penjaja MPK 1992, Kerajaan Negeri akan memperkenalkan konsep Perlis Bebas Niaga yang akan berkuatkuasa bermula 1 Januari 2021. Berteraskan kepada tiga syarat utama, iaitu kebersihan, keselamatan dan kacau ganggu, setiap penjaja dibenarkan

untuk menjalankan aktiviti perniagaan di lokasi-lokasi yang selamat, tidak mendatangkan bahaya dan kacau ganggu kepada masyarakat dengan menitik beratkan aspek kebersihan. Pemberian lesen sementara selama enam (6) bulan dengan syarat-syarat khas akan diberikan kepada penjaja di Negeri Perlis.

39. Kerajaan Negeri juga prihatin terhadap peniaga-peniaga pasar tani, pasar malam dan penjaja yang terjejas teruk akibat penutupan tapak perniagaan tersebut sepanjang tempoh kawalan pergerakan. Bagi merancakkan kembali sektor ini, Kerajaan Negeri bersama-sama beberapa agensi seperti FAMA, MPK dan MADA telah mengenal pasti beberapa lokasi sedia ada dan baharu untuk dibuka dengan SOP terkawal. Antara tapak yang dikenalpasti adalah:

- a) Pasar Tani Terkawal di Tapak Pasar FAMA Simpang Empat;
- b) Pembukaan semula Pasar Pagi di Kawasan Pejabat FAMA pada setiap hari Khamis; dan
- c) Tambahan pembukaan Nat dan Pasar Sehari di lokasi terpilih seperti di Kem Oran oleh FAMA.

40. Dalam keadaan sekarang di mana rakyat kehilangan pekerjaan, ekonomi yang lembap, Kerajaan Negeri mendapati kemahiran (*skill*) merupakan satu keperluan untuk digilap di kalangan rakyat sebagai salah satu cabang untuk menjana pendapatan. Penekanan kepada *upskill* dan *reskill* adalah sangat penting. *Upskill* adalah latihan / kursus yang berfokus diberikan kepada mereka yang tiada kemahiran yang mana peserta akan mempelajari sesuatu yang baru dan kemudiannya dapat mengaplikasikan kemahiran tersebut. Manakala *reskill* merupakan kursus / latihan untuk mereka menambahbaik pengetahuan di dalam bidang sedia ada.

41. Kerajaan Negeri memperuntukkan sebanyak **250 ribu ringgit** bagi peningkatan kemahiran kepada para usahawan Negeri Perlis. Bantuan yang disediakan kepada para usahawan berbentuk kursus dan program kemahiran sebagai nilai tambah bagi meningkatkan pendapatan mereka. Antara kursus dan program kemahiran yang akan dianjurkan pada tahun 2021 ialah seperti berikut;

- i) Kursus *Familiarization* Digital untuk Usahawan yang meliputi kursus adaptasi teknologi dalam pemasaran digital kepada usahawan wanita dan usahawan tani;

ii) Program *Women Empowerment*

Terdiri daripada beberapa segmen khusus untuk wanita seperti kursus masakan nasi arab, roti, biskut raya dan masakan tradisional, Seminar Keibubapaan serta Program Mamogram Wanita Perlis kepada 150 wanita di Perlis.

iii) Kursus Jahitan Kebaya Perlis

Kursus Jahitan Kebaya Perlis ini telah mula diadakan pada tahun 2020 dan akan diteruskan pada tahun hadapan. Buat permulaan, seramai 15 orang peserta terlibat dengan kerjasama Jabatan Kemajuan Masyarakat Perlis (KEMAS). Ianya bagi mengetengahkan pemakaian kebaya Perlis dengan ciri asli dan tersendiri serta dikomersialkan sebagai salah satu ikon Negeri Perlis; dan

iv) Fasilitasi untuk Sijil Halal

Bagi meningkatkan kebolehpasaran produk negeri Perlis, Kerajaan Negeri melalui Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Perlis (JAIPs) dan agensi-agensi yang terlibat akan bekerjasama memberi fasilitasi dari segi bengkel dan lain-lain program untuk membantu usahawan mendapat sijil halal.

42. Di samping kursus dan latihan yang disediakan oleh Kerajaan Negeri, program empowerNCER@Perlis menawarkan program pembangunan latihan kemahiran dan keusahawanan yang melibatkan belia, wanita, ibu tunggal dan graduan menganggur khususnya kumpulan B40. Antara program yang ditawarkan adalah:

i) empowerNCER - Kemahiran & Keusahawan

Merupakan program yang dirangka bagi menangani keperluan sosio-ekonomi berdasarkan keperluan industri sedia ada dengan meningkatkan kemahiran rakyat setempat agar mampu berdaya saing dan merebut peluang ekonomi. Disasarkan seramai 200 orang akan mengikuti program ini pada tahun 2021.

ii) Program JomNiaga@NCER

Program modal insan inklusif yang dapat meningkatkan taraf hidup golongan B40 melalui latihan dalam bidang kemahiran, asas keusahawanan, dan e-dagang. Program ini dapat membantu untuk menjana pendapatan menerusi penempatan pekerjaan (*train & place* atau *place & train*) atau menjadi usahawan dengan mendapat kit permulaan perniagaan. Program ini menyasarkan seramai 230 orang pada tahun 2020-2021.

43. Rakyat hendaklah merebut peluang dari kursus dan latihan yang disediakan untuk menambah kemahiran dan membantu diri untuk meningkatkan kualiti hidup. Sebagai contoh, seorang suri rumah boleh melayari *facebook* Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri dan memohon untuk mengikuti sesuatu kursus yang diiklankan. Dengan kemahiran baru selepas mengikuti kursus, seperti menjahit baju kebaya Perlis misalnya, beliau boleh menjana pendapatan hasil dari upah menjahit tersebut.

44. Manakala pengusaha tanaman harumanis yang mengikuti kursus pemasaran secara *online* yang ditawarkan oleh FAMA misalnya, boleh menggunakan pengetahuan kaedah jualan harumanis secara online. Dengan kaedah pemasaran baru ini, mungkin pasaran harumanisnya dapat diluaskan dan menjana pendapatan yang lebih besar lagi.

45. Banyak lagi program, kursus, latihan, bengkel yang disediakan oleh Kerajaan Negeri dengan kerjasama jabatan seperti KEMAS, FAMA, Kolej Komuniti, MARA dan beberapa lagi agensi yang amat bermanfaat. Yang penting, harus ada usaha serius dari mereka yang berkenaan untuk mengubah dan memperbaiki hidup masing-masing. Maksud Surah Ar-Ra'd ayat 11 amat jelas.

“Sesungguhnya Allah tidak akan mengubah keadaan suatu kaum, sebelum kaum itu sendiri mengubah apa yang ada pada diri mereka”

46. Kerajaan Negeri ingin menyeru rakyat Perlis untuk merebut segala peluang yang ada. Bak kata pepatah bulat tidak datang bergolek, pipih tidak datang melayang. Kejayaan hanya datang dengan rajin berusaha dan kuat bekerja.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

47. Majlis Amanah Rakyat (MARA) telah memperkasakan kemahiran usahawan bimbingan mereka dengan memperbanyakkan program dan kursus berbentuk digital. Pada masa sekarang MARA telah mempunyai dua (2) hub digital iaitu di Kangar dan di Arau. MARA juga berkolaborasi dengan MAIPs bagi melahirkan 18 orang usahawan asnaf dengan memberi latihan selama enam (6) bulan dengan harapan mereka dapat mengaplikasikan kemahiran yang dipelajari untuk kehidupan yang lebih baik.

48. Bagi membantu mengurangkan kos penyewaan ruang pejabat serta menyediakan infra digital yang inklusif kepada usahawan, Kerajaan Negeri dengan usahasama MARA Negeri Perlis telah merancang untuk mewujudkan Perlis Digital CoWorking Space di Kayangan Square.

49. Pewujudan Perlis Digital CoWorking Space ini merupakan satu inisiatif baharu untuk pembudayaan digital di kalangan usahawan. Perlis Digital CoWorking Space merupakan konsep perniagaan baharu yang mana peniaga / usahawan boleh menyewa ruang kerja secara bulanan / tahunan dengan lebih selesa untuk mempromosi produk mereka secara atas talian.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

50. Sebagai usaha memantapkan sektor keusahawanan Negeri Perlis, Kerajaan Negeri memperuntukkan sebanyak **1.19 juta ringgit** pada tahun 2021 bagi tujuan pelaksanaan program dan promosi produk usahawan. Pelbagai bantuan telah disediakan oleh jabatan dan agensi kerajaan untuk membantu bakal usahawan dan usahawan sedia ada seperti bantuan promosi peralatan, modal, kursus dan bimbingan serta khidmat nasihat.

51. Kerajaan Negeri sentiasa komited membantu mempromosikan produk usahawan melalui penganjuran dan penyertaan ekspo dan carnival. Contohnya seperti ekspo perniagaan Satu Daerah Satu Industri (SDSI), Hari Peladang, Penternak dan Nelayan Negeri Perlis (HPPN) dan Malaysia Agriculture, Horticulture & Agrotourism (MAHA). Penglibatan para usahawan di dalam program begini membantu dan memberi peluang kepada mereka meningkatkan pendapatan di samping meningkatkan pertumbuhan ekonomi. Sebanyak **930 ribu ringgit** telah disediakan untuk tujuan ini.

52. Selain itu, pemberian geran *Good Manufacturing Practice* (GMP) kepada dua orang usahawan yang berkeelayakan dengan jumlah peruntukan sebanyak **100 ribu ringgit** juga merupakan satu dorongan kepada mereka untuk berusaha mendapatkan pensijilan GMP. Program berbentuk himpunan usahawan, Ekspo IAT dan iGEM turut dianjurkan sebagai salah satu kaedah untuk mempromosikan produk usahawan Negeri Perlis. Program seperti ini dapat membantu memperkenalkan produk-produk usahawan sedia ada serta memantapkan lagi jaringan di kalangan mereka.

53. Sebagai sokongan kepada produk yang dihasilkan oleh Pertubuhan Peladang Kawasan (PPK) di bawah MADA dan Lembaga Pertubuhan Peladang (LPP), Kerajaan Negeri juga bersetuju untuk menggunakan salah satu kawasan di bawah PPK Kayang sebagai pusat pengumpulan produk-produk PPK seperti popia mini, roti arab, dadih, Arabic koko, minuman susu berperisa dan banyak lagi.

Yang Berhormat Dato' Speaker

STRATEGI 2: INDUSTRI ASAS TANI

PEMASARAN HARUMANIS/PRODUK PERTANIAN

54. Pada tahun 2021, Kerajaan Negeri akan memberi penekanan kepada usaha pemasaran Harumanis dan produk pertanian Negeri Perlis. Dua pendekatan utama telah dikenalpasti untuk dilaksanakan, iaitu:

- i) Menyediakan platform pemasaran maya - Agro Bazar Online dan Shoppe;
- ii) Meningkatkan kecekapan perkhidmatan penghantaran dan kualiti pembungkusan Harumanis;

55. Teknologi *online marketing* dalam memasarkan produk berasaskan industri makanan menjadi *trending* pada masa ini. Malah boleh dikatakan ia menjadi saluran wajib bagi pemasaran. Banyak usahawan di Negeri Perlis tidak melepaskan peluang dan telah mula melaksanakan jualan produk menggunakan saluran *online* ini. Kerajaan Negeri dengan kerjasama FAMA akan melaksanakan platform jualan maya melalui SHOPPE. Melalui platform ini dijangka lebih banyak produk usahawan Perlis dapat dipasarkan secara *online*.

56. Di samping itu, pihak FAMA juga sedang menyediakan platform **Agro Perlis**, iaitu satu laman web jualan dan tempahan secara *online* bagi produk usahawan tempatan termasuk buah Harumanis. Platform Khas iaitu Bazar Harumanis Perlis juga diwujudkan di bawah Agro Perlis sebagai satu saluran utama kepada petani dan usahawan memasarkan produk mereka.

57. Kerajaan Negeri dengan kerjasama FAMA akan menyediakan kursus khas kepada mereka yang layak bagi memberi pendedahan mengenai pemasaran, tempahan dan jualan menggunakan platform digital. Pada tahun ini, melalui Agro Bazaar Perlis sebanyak 17 produk usahawan Perlis berjaya dijual dengan jumlah kutipan hampir 850 ribu ringgit. *(berdasarkan data dari FAMA sehingga 8 Disember 2020).*

58. Jabatan Pertanian dan FAMA Negeri juga akan bekerjasama untuk mengadakan usahasama dengan syarikat penghantaran seperti Pos Laju dan City Link yang memberi jaminan tempoh penghantaran. Semua pengusaha harumanis digalakkan untuk membuka akaun di syarikat seperti ini yang mempunyai jaminan insurans. Sekiranya Harumanis yang dihantar melepasi tempoh penghantaran, wang akan dipulangkan semula kepada penjual. Di samping itu Jabatan Pertanian dan FAMA sedang mengenalpasti kotak untuk harumanis yang lebih berkualiti tinggi, kalis air dan mempunyai harga yang berpatutan bagi menjamin kualiti buah yang dihantar dan meningkatkan imej Harumanis Perlis.

SOKONGAN UNTUK PERTANIAN

59. Program peningkatan hasil pertanian yang telah dilaksanakan pada tahun 2020 akan diteruskan dan ditingkatkan momentumnya pada tahun 2021. Sebanyak **3.09 juta ringgit** disediakan bagi program berikut:

- i) Penubuhan Briged Belia Tani;
- ii) Sokongan kepada industri padi (padi pintar, padi organik dan padi kelompok);
- iii) Sokongan kepada perladangan Harumanis;
- iv) Sokongan industri sayuran dan herba; dan
- v) Sokongan teknologi pemprosesan dan latihan;

60. Kerajaan Negeri melalui Jabatan Pertanian Negeri menyediakan **100 ribu ringgit** untuk membangunkan program baharu, iaitu menubuhkan Briged Belia Tani untuk golongan belia menceburi bidang pertanian. Pada tahun 2021, Jabatan Pertanian Negeri Perlis menyasarkan untuk mewujudkan 6 kumpulan Briged Belia Tani di mana minimum 4 orang peserta bagi satu pasukan briged bagi tahun pertama dengan penyertaan seramai 24 orang. Kumpulan briged ini akan dilatih melalui kursus secara intensif dan *hands on* Amalan Pertanian Baik (APB) dalam pengurusan tanaman. Selain itu, insentif untuk pembangunan inovasi pertanian juga akan disediakan.

Penggunaan teknologi digital dalam bidang pertanian akan diberikan seperti penggunaan sensor, internet serta 'drone'.

61. Sebagai kesinambungan sokongan industri padi bagi tahun 2021, peruntukan sebanyak **1 juta ringgit** disediakan untuk meningkatkan pengeluaran hasil padi khususnya di kawasan luar MADA dengan sasaran peningkatan hasil sebanyak 7 metrik tan per hektar. Di bawah program ini, Jabatan telah menyasarkan seramai 5,000 orang petani dengan keluasan 3,000 hektar. Terdapat 3 projek utama di bawah program ini iaitu:

- i) Projek Padi Pintar (Penjenamaan semula Projek Sawah Gemilang)
- ii) Projek Padi Organik
- iii) Projek Padi Secara Berkelompok

62. Bagi merancakkan pembangunan industri Harumanis pelbagai projek telah dikenalpasti untuk dilaksanakan pada tahun hadapan. Kerajaan Negeri juga akan melaksanakan projek perintis pajakan pengurusan Harumanis di sebahagian ladang di bawah Jabatan Pertanian Negeri Perlis kepada pengusaha tempatan yang berpotensi. Bagi peringkat permulaan, Jabatan Pertanian akan mengenalpasti dua (2) atau tiga (3) pengusaha untuk ditawarkan pajakan ladang tidak

melebihi 5 ekar setiap pengusaha. Sekiranya projek perintis ini berjaya, pelaksanaannya akan diperluaskan lagi. Malah Kerajaan Negeri bercadang untuk memajak kesemua ladang miliknya di masa hadapan bagi memberi peluang kepada lebih ramai pengusaha tempatan untuk terlibat dengan program ini.

63. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan **1.34 juta ringgit** bagi penyediaan infrastruktur asas dan peralatan bagi industri Harumanis termasuklah projek buah-buahan myGAP, pembangunan prasarana di Pusat Kecemerlangan Bukit Bintang dan Kompleks Pertanian di Bukit Temiang.

64. Kerajaan Negeri juga menggalakkan para petani untuk meningkatkan produktiviti pelbagai tanaman seperti sayuran, tanaman ladang (seperti jagung manis, keledak, ubi kayu), tanaman industri (seperti cendawan tiram kelabu, volvarella, jagung bijian) dan herba (seperti serai, serai wangi, kunyit hitam, pegaga, halia dan lain-lain tanaman). Kerajaan Negeri memperuntukkan sebanyak **210 ribu ringgit** untuk penyediaan peralatan seperti kelengkapan sistem pengairan tanaman, bekalan sistem sayuran moden menggunakan sistem *veggie factory* serta bekalan input dan benih kepada pengusaha tanaman.

65. Pembangunan pengeluaran pertanian akan ditambah nilai melalui pembangunan teknologi pemrosesan, pembungkusan, teknologi digitalisasi, inovasi produk dan promosi dengan jumlah peruntukan sebanyak **250 ribu ringgit**. Sebanyak **190 ribu ringgit** lagi disediakan untuk pembangunan industri kelapa mataq, program pengukuhan sistem penyampaian perkhidmatan dan bekalan peralatan / kelengkapan pertanian teknologi pertanian 4.0, perolehan aplikasi QR Code, perkakasan elektronik berkaitan *Internet Of Thing* (IOT) dan automasi pertanian.

66. Sebagai inisiatif baru, Kerajaan Negeri akan terus memberi galakan kepada syarikat swasta untuk terlibat di dalam industri pengeluaran pertanian berskala besar. Kerana itu, Kerajaan Negeri menyambut baik dan menyokong sepenuhnya cadangan pihak FGV untuk mewujudkan ladang dan kilang memproses *cassava*, ladang nanas MD-2 dan harumanis, ladang dan kilang tenusu di atas tanah milik MSM yang luasnya melebihi 11,800 ekar.

67. Kerajaan Negeri telah menjenamakan kawasan ini sebagai Lembah Pertanian Chuping atau Chuping Agro Valley (CAV). Ini adalah inisiatif tambahan kepada *Superfruits Valley* yang telah pun sedia wujud dan beroperasi.

68. Selain itu, Kerajaan Negeri juga telah meluluskan satu lagi inisiatif swasta untuk menanam dan mengeluarkan nanas MD-2 secara perladangan di atas tanah seluas 200 ekar di Wang Kelian. Fasa pertama projek ini telah pun bermula.

69. Memandangkan sektor pertanian di Perlis mempunyai potensi besar dan boleh menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi negeri, Kerajaan Negeri telah memutuskan untuk mewujudkan ladang kopi berskala besar. Buat permulaan, Kerajaan Negeri akan menyediakan di antara 200 ke 300 ekar tanah untuk tujuan ini. Pihak swasta dijemput untuk merebut peluang ini untuk menjadikan Perlis sebagai pengeluar kopi premium untuk pasaran tempatan mahupun luar negara. Begitu juga peluang dibuka kepada syarikat swasta untuk mewujudkan ladang tanaman koko secara komersial.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

PROGRAM PENGAIRAN DAN SALIRAN PERTANIAN

70. Bagi meningkatkan produktiviti tanaman padi di luar jelapang dan mewujudkan pengurusan sumber air yang mampan, sebanyak **2.50 juta ringgit** telah diperuntukkan bagi penyediaan kemudahan infrastruktur pengairan dan saliran pertanian mengikut pecahan seperti berikut:

- i) **1 juta ringgit** diperuntukkan untuk kerja-kerja menaik taraf jajaran tali air konkrit sedia ada (kepingan slab) kepada *precast u-drain* di Skim Pengairan Bendang Chuping, Skim Pengairan Alor Baroh, Skim Pengairan Santan Tengah, Skim Pengairan Semadong Beseri dan kawasan Kubang Tiga; dan
- ii) **1 juta ringgit** diperuntukkan untuk kerja-kerja menaik taraf ibu bekalan sedia ada melibatkan Ibu Bekalan Sungai Buloh di Batu Bertangkup dan Ibu Bekalan Tok Chiang di Kampung Abi, Padang Machang.

71. Sebanyak **500 ribu ringgit** pula diperuntukkan bagi menaik taraf pembinaan struktur jambatan atau lintasan ladang sedia ada di kawasan luar jelapang. Fokus utama adalah menaik taraf jambatan-jambatan yang telah uzur dan rosak bagi memastikan integriti struktur jambatan sedia ada adalah kukuh dan stabil selain menjamin keselamatan dan keselesaan pengguna. Peruntukan ini melibatkan kerja-kerja membina dan menaik taraf Lintasan Ladang '*Medium Traffic Bridge*' (MTB) di Kampung Kok Klang, Kampung Santan, Kampung Sena Rendang dan Kampung Semadong.

SOKONGAN KEPADA AKTIVITI PENTERNAKAN

72. Bagi menggalakkan usahawan ternakan, bantuan dan sokongan akan diberikan kepada penternak melalui pembangunan usahawan berjumlah **200 ribu ringgit** meliputi penambahbaikan premis, reka bentuk pembungkusan, pelabelan, kajian nutrisi dan jangka hayat produk, peralatan, latihan, kursus dan bengkel serta koordinasi ke arah persijilan MeSTI dan HALAL melibatkan 245 usahawan.

73. Di samping itu, sebanyak **195 ribu ringgit** juga disediakan untuk program sokongan ternakan seperti pembangunan teknologi pemakanan ternakan, pengukuhan genetik ruminan dan pensijilan myGAP dalam industri ladang ruminan. Pensijilan myGAP dapat mengangkat industri ternakan sebagai pemain penting dalam peningkatan ekonomi dan keselamatan makanan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

SOKONGAN KEPADA AKTIVITI PERHUTANAN

74. Pengurusan Hutan Simpan Kekal (HSK) secara berkekalan adalah penting bagi memelihara, melindungi alam sekitar dan kepelbagaian sumber hutan. Untuk makluman, Negeri Perlis

mempunyai HSK dengan keluasan 10,619 hektar. Bagi memastikan pemuliharaan dan pengurusan HSK secara menyeluruh Kerajaan Negeri telah menyediakan peruntukan berjumlah **715 ribu ringgit** yang merangkumi:

- i) Pelaksanaan pengukuran dan penandaan sempadan HSK secara berfasa bagi mengelakkan pencerobohan kawasan pinggir HSK yang pada amnya bersempadan dengan geran-geran tanah milik. Ianya termasuklah pengukuran dan penandaan sempadan petak-petak kajian hutan;
- ii) Menaik taraf kemudahan eko pelancongan di kawasan Arked Niaga Wang Kelian serta pembangunan *digital entertainment* di Gua Kelam; dan
- iii) Penambahan penanaman Tanaman Mengaya serta Peningkatan Tapak Semaian Hutan Dan Tumbuhan Herba bagi menambah kemampuan kawasan hutan Negeri Perlis.

75. Selain itu pada tahun 2021, Jabatan Perhutanan akan melaksanakan dan meneruskan program pemeliharaan hutan melalui penanaman hutan paya bakau dan spesies pesisir pantai bagi mengurangkan hakisan ombak dan pengekal spesies-spesies hutan paya bakau.

Yang Berhormat Dato' Speaker

STRATEGI KETIGA: KEBAJIKAN GOLONGAN RENTAN

76. Demi meringankan keperluan golongan miskin, pada tahun 2021, Kerajaan Negeri menyediakan sebanyak **8.21 juta ringgit** untuk bantuan kebajikan di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM). Sebanyak **7.09 juta ringgit** daripadanya disediakan untuk bantuan am bulanan kepada hampir 3,500 penerima di Perlis.

77. Selain itu, **1.12 juta ringgit** disediakan bagi bantuan bencana seperti banjir, kebakaran, baiki rumah akibat ribut dan bantuan lain seperti bantuan kerusi roda, cermin mata dan sebagainya.

78. Bagi membantu isi rumah yang dalam kesusahan dan terputus bekalan makanan, Kerajaan Negeri bersetuju menaikkan peruntukan bagi Program Agihan Makanan Asas (PAMA) daripada 500 ringgit kepada 1500 ringgit bagi setiap DUN dengan implikasi berjumlah **258 ribu ringgit**. Peruntukan ini juga akan dipanjangkan kepada kumpulan sukarelawan di bawah JKM iaitu Perlis Volunteer Action Community (PVAC). Fungsi PVAC juga telah diperkasakan. Di samping mengagih bantuan makanan asas, PVAC juga telah menubuhkan sebuah butik untuk asnaf. Orang ramai turut digalakkan untuk menyumbang pakaian terpakai yang masih elok ke butik ini untuk diberikan kepada orang miskin yang memerlukan.

79. Bagi membantu untuk mengurangkan beban perbelanjaan keluarga pesakit kronik miskin yang perlu mendapat rawatan segera di luar negeri Perlis, contohnya seperti ke Institut Jantung Negara, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan sebanyak **300 ribu ringgit** untuk bantuan tambang ke tempat rawatan, tempat tinggal dan yang berkaitan dengannya secara sekali gus. Bantuan ini dijangka dapat memberi faedah kepada hampir 1,000 keluarga yang berkelayakan.

80. Pada masa ini terdapat kira-kira 8,715 penerima bantuan JKM di Negeri Perlis. Dari jumlah tersebut 3,500 adalah penerima bantuan am melalui peruntukan Kerajaan Negeri manakala 5,215 adalah penerima bantuan kebajikan Persekutuan. Dalam pengumuman Bajet 2021 peringkat nasional, Kerajaan Persekutuan telah menaikkan kadar bantuan kepada golongan berikut:

- i) Kadar Bantuan OKU Tidak Berupaya Bekerja dinaikkan daripada 250 kepada 300 ringgit;
- ii) Kadar Bantuan Warga Emas dan Bantuan Penjagaan OKU dan Pesakit Kronik Terlantar dinaikkan daripada 350 kepada 500 ringgit;
- iii) Kadar Elaun Pekerja OKU dinaikkan daripada 400 kepada 450 ringgit;
- iv) Kadar Bantuan Kanak-kanak Keluarga Miskin dinaikkan daripada 100 ringgit seorang anak dengan maksimum 450 ringgit sekeluarga, kepada 150 ringgit seorang anak berumur tujuh tahun hingga 18 tahun atau 200 ringgit seorang anak berumur enam tahun dan ke bawah dengan maksimum 1,000 ringgit sekeluarga.

81. Sekiranya peruntukan yang disediakan dalam Bajet 2021 ini tidak mencukupi, Kerajaan Negeri bersedia menimbang tambahan peruntukan berdasarkan kepada penjimatan yang yang dapat dilakukan demi memastikan semua yang layak dapat dimasukkan dalam jaringan bantuan kebajikan, dan tiada yang tercicir.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

82. Kerajaan Negeri melihat bahawa kesan daripada kelembapan ekonomi, masyarakat kini telah mula beralih kepada pelbagai bidang untuk mencari atau menambah pendapatan keluarga. Ini termasuklah menceburi perniagaan secara kecil-kecilan. Justeru, pada tahun 2021, Kerajaan Negeri akan menyediakan bantuan sehingga **3 ribu ringgit** seorang berbanding 2,700 ringgit sebelum ini untuk berniaga. Melalui bantuan ini Jabatan Kebajikan Masyarakat akan melaksanakan tiga (3) sesi latihan kepada klien 2 Years Exit Policy (2YEP) bagi membangunkan kemajuan mereka dalam bidang perniagaan dan memberi suntikan modal untuk berniaga sama ada digunakan untuk membeli peralatan atau pun bahan mentah.

83. Dalam hal ini, peranan Pusat Pemulihan Dalam Komuniti (PDK) yang melibatkan masyarakat setempat dalam membentuk, membangun dan memberi latihan kepada golongan OKU bagi menjana pendapatan amat penting, dan perlu digiatkan lagi. Produk PDK seperti pekasam daging, kuih siput, pizza, *cornflake*, *salted egg*, *chocolate rice* serta kordial roselle berpotensi untuk dipasarkan dan menjana pendapatan yang lebih baik. Sehubungan itu, JKM akan mewujudkan sebuah PDK Mall sebagai pusat pemasaran dan pengumpulan produk-produk PDK. Projek ini dijangka dapat membantu OKU dalam pengeluaran produk bagi menjana pendapatan mereka tanpa bergantung sepenuhnya dengan bantuan kerajaan semata-mata. Dengan adanya pusat pengumpulan produk ini, ia akan memudahkan proses jualan dan pendapatan PDK dapat ditingkatkan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

84. Kerajaan Negeri amat menghargai dan mengucapkan terima kasih kepada Kerajaan Pusat yang terus menambah baik bantuan tunai secara lebih bersasar melalui program yang kini dinamakan sebagai Bantuan Prihatin Rakyat atau BPR. Keputusan Kerajaan menaikkan kadar bantuan BPR kepada pelbagai kategori penerima tepat pada masanya. Lebih-lebih

lagi dalam suasana kesulitan akibat dari kesan COVID-19 dan penguatkuasaan PKP.

85. Bagi memastikan segala bantuan yang disediakan Kerajaan dapat dinikmati oleh mereka yang berkecukupan, Kerajaan Negeri melalui jentera di peringkat kawasan iaitu JPKK (Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung) akan memastikan tiada seorang pun rakyat yang terputus bekalan makanan dan terpinggir. Saya telah mengadakan pertemuan dengan semua ahli JPKK dan menyampaikan amanat supaya mereka lebih proaktif dalam menjaga hal ehwal penduduk di kawasan masing-masing.

86. Kecekapan pengurusan di peringkat JPKK amat penting kerana sebagai jentera pentadbiran di peringkat akar umbi, ia akan menentukan kejayaan atau kegagalan pelaksanaan program-program pembangunan dan kebajikan rakyat di dalam kawasan pentadbiran kecil masing-masing.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KEEMPAT: INFRASTRUKTUR

PROJEK TEBATAN BANJIR

87. Kerajaan Negeri amat memahami dan prihatin terhadap masalah banjir kilat yang sering dihadapi oleh rakyat. Masalah banjir kilat ini seringkali berpunca daripada sistem perparitan yang tersumbat akibat tindakan tidak bertanggungjawab sebahagian ahli masyarakat, aktiviti penambakan tanah-tanah persendirian yang menutup laluan air semula jadi dan keadaan topografi sebahagian kawasan yang berada di bawah paras laut. Perubahan iklim yang sedang berlaku di dunia sekarang juga sedikit sebanyak telah memberi kesan kepada taburan hujan yang tinggi dan luar biasa di negeri Perlis.

88. Justeru bagi memastikan kejadian banjir kilat ini dapat dikurangkan, pada tahun 2021 Kerajaan Negeri telah memperuntukkan sebanyak **1.85 juta ringgit** untuk melaksanakan projek-projek mitigasi di kawasan-kawasan berisiko banjir seperti berikut:

- i) Parlimen Padang Besar – sebanyak **400 ribu ringgit** disediakan untuk kerja-kerja menaik taraf sistem saliran tebatan banjir di kawasan Chuping seperti di Kampung Kubang Tiga, Kg. Paya Burma, Kg. Guar Panji dan Kolam Sg. Buloh;

- ii) Parlimen Kangar – sebanyak **300 ribu ringgit** diperuntukkan bagi kerja-kerja menaik taraf sistem saliran tebatan banjir di kawasan Kg. Tok Kuning (Kayang) dan Kg. Bahagia (Kuala Perlis); dan
- iii) Parlimen Arau – sebanyak **300 ribu ringgit** turut disediakan bagi kerja-kerja menaik taraf sistem saliran tebatan banjir di Kg. kebun dan Bandar Diraja Arau serta Kg. Alor Setar.

89. Dalam masa yang sama Kerajaan Negeri akan melaksanakan pembangunan infrastruktur kawalan banjir setempat dengan peruntukan berjumlah **850 ribu ringgit** yang melibatkan kawasan seperti berikut:

- i) Menaik taraf parit dan longkang dalam Perumahan Awam Kos Rendah (PAKR) berjumlah **550 ribu ringgit** iaitu di RPA Beseri Paya II, Padang Besar, RPA Kuala Perlis II, RPA Repoh II, Kangar, RPA Mata Ayer II, Padang Besar;
- ii) Membina dan membaik pulih parit dan longkang di Taman Semarak, Kuala Perlis berjumlah **200 ribu ringgit**; dan

- iii) Menaik taraf infrastruktur kawalan banjir setempat berjumlah **100 ribu ringgit** bagi menangani kawasan-kawasan *hotspot* banjir.

90. Bagi memastikan sistem tebatan banjir sedia ada berfungsi dengan lancar dan secara optimum, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan sejumlah **2.57 juta ringgit** bagi kerja-kerja penyelenggaraan saluran dan sungai demi memastikan ianya berfungsi pada kapasiti sepenuhnya terutama ketika menerima kadar taburan hujan yang tinggi.

Yang Berhormat Dato' Speaker

PENYENGGARAAN DAN PEMULIHARAAN SUNGAI

91. Sungai memainkan peranan penting bagi sesuatu kawasan tadahan malah menjadi nadi kehidupan kerana air adalah sumber asas utama dalam kehidupan. Sungai juga berpotensi sebagai kawasan rekreasi dan pelancongan. Menyedari hakikat ini, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan sejumlah **4.13 juta ringgit** bagi tujuan penyenggaraan, pemuliharaan dan pengurusan sungai secara komprehensif.

92. Daripada jumlah tersebut, **3.27 juta ringgit** adalah merangkumi peruntukan untuk penyenggaraan sungai dan saluran termasuklah penyenggaraan di Timah Tasoh dan Lencongan Banjir Barat (LBB).

93. Tebing sungai yang rendah terdedah kepada ancaman hakisan dan meningkatkan risiko banjir. Bagi tujuan tersebut, sebanyak **860 ribu ringgit** disediakan untuk pemuliharaan sungai-sungai di seluruh Negeri Perlis. Projek ini melibatkan komponen berikut:

- i) **360 ribu ringgit** diperuntukkan bagi pembinaan struktur kawalan hakisan dan tembok penstabilan di tebing sungai, merangkumi Sungai Korok, Sungai Santan dan Sungai Abi;
- ii) **400 ribu ringgit** bagi kerja-kerja meningkatkan kapasiti saluran Sungai Korok, Sungai Abi, Sungai Arau dan Sungai Jarum yang melibatkan kerja pengorekan enapan dan kelodak, membersihkan saluran sungai dari tumbuh-tumbuhan dan sisa pepejal serta pemotongan cerun selain menyeragamkan saluran sungai; dan
- iii) **100 ribu ringgit** juga diperuntukkan bagi kerja peningkatan kualiti air di Lembangan Sungai Perlis dan

Sungai Arau dengan skop projek pemasangan perangkap sampah dan sistem rawatan air.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

PEMBINAAN STRUKTUR KAWALAN DAN SISTEM KAWALAN PENGAIRAN

94. Empangan Timah Tasoh berkapasiti menampung 40 juta meter padu air. Ia berfungsi sebagai salah satu mekanisma kawalan banjir terbesar selain merupakan sumber air minuman dan pertanian utama di Negeri Perlis. Sehubungan itu, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan sebanyak **400 ribu ringgit** bagi pembinaan pagar keselamatan di Kawasan Benteng Perlindungan Empangan Timah Tasoh dan kerja-kerja menaik taraf cerun bagi menjamin integriti keselamatan empangan.

95. Kerajaan negeri juga menyediakan **300 ribu ringgit** bagi projek pembinaan struktur kawalan hakisan pantai yang melibatkan kerja-kerja menaik taraf Ban Pantai Kampung Padang Cina Kuala Perlis serta **200 ribu ringgit** bagi membina Stesen Curahan Hujan dan Aras Air yang baru di Lencongan Banjir Barat.

96. Pada tahun ini Kerajaan Negeri telah mula melaksanakan kerja-kerja menaik taraf Empangan Timah Tasoh Fasa 3 melibatkan kos sebanyak **300 juta ringgit** yang telah diluluskan melalui peruntukan Kementerian Air dan Sumber Asli (KASA). Projek ini telah mula dilaksanakan secara berpakej dari tahun 2020 sehingga tahun 2025. Ia merangkumi kerja-kerja menaik taraf pintu air Timur (*eastern spillway*) dan pembinaan ban perlindungan.

97. Di samping kerja-kerja naik taraf dan penyenggaraan, Kerajaan Negeri turut memberi perhatian kepada program pengindahan koridor sungai. Untuk tujuan tersebut sebanyak 410 ribu ringgit disediakan untuk kerja-kerja pengindahan tasik dan kolam takungan seperti berikut:

- i) **210 ribu ringgit** diperuntukkan bagi kerja pengindahan koridor Sungai Perlis, Sungai Jernih serta kajian landskap di Sungai Jernih/Bukit Ayer; dan
- ii) **200 ribu ringgit** diperuntukkan bagi kerja pengindahan Tasik Melati dan kolam takungan Sungai Jernih.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

BEKALAN AIR

98. Bagi memastikan kualiti bekalan air di Negeri Perlis terus dipertingkatkan, peruntukan sebanyak **125.77 juta ringgit** telah disediakan bagi pelaksanaan projek-projek bekalan air di bawah Syarikat Air Perlis (SAP). Sebanyak **61.61 juta ringgit** diperuntukkan bagi Program Mitigasi Jangka Sederhana. Tiga (3) komponen utama program ini adalah:

- i) Program Peningkatan Bekalan Air Terawat di Loji Rawatan Air (LRA) Timah Tasoh Negeri Perlis berjumlah **28.90 juta ringgit**;
- ii) Menaik Taraf Loji Rawatan Air Arau Fasa IV, berjumlah **16.31 juta ringgit** dan
- iii) Menaik Taraf Pam Air Mentah dan Pam Air Bersih Bertekanan Tinggi di Loji Air Arau Fasa I, II dan III serta Intake Guar Sanji berjumlah **16.40 juta ringgit**.

99. Kementerian Air dan Sumber Asli (KASA) juga menyediakan peruntukan berjumlah **27.77 juta ringgit** untuk Program NRW Nasional. Projek ini meliputi kerja-kerja penggantian meter pengguna yang rosak yang mana akan memberi manfaat kepada 32,000 akaun pengguna. Selain itu, peruntukan ini juga digunakan bagi kerja-kerja lain seperti berikut:

- i) Pemasangan 14 set meter SIV di Loji Rawatan Air (LRA) Arau Fasa I, II, III dan IV serta LRA Timah Tasoh;
- ii) Pembinaan baru tangki air yang rosak iaitu Tangki Air di Kuala Perlis, Tangki Air Simpang Empat dan Tangki Air Arau; dan
- iii) Membangunkan GIS dan Unit NRW bagi tujuan mengawal dan memantau NRW.

100. Di masa yang sama, Kerajaan Negeri, melalui geran dari Kerajaan Pusat, telah memperuntukkan sejumlah **34.20 juta ringgit** bagi melaksanakan Program Mitigasi Jangka Pendek Sistem Bekalan Air Negeri Perlis. Antara skop kerja yang terlibat adalah:

- i) Penambahbaikan fasiliti loji dan sistem pam di Tangki Titi Tinggi;
- ii) Penambahan *package plant* berkapasiti 40MLD dan penambahbaikan fasiliti loji dan sistem pam di LRA Timah Tasoh;
- iii) Penambahbaikan fasiliti loji di LRA Arau Fasa I,II, dan III;
- iv) Penambahbaikan fasiliti loji dan sistem pam di LRA Arau Fasa IV; dan
- v) Penambahbaikan fasiliti loji dan sistem pam di Tangki Abi dan Utan Aji

101. Melalui peruntukan ini, kecekapan perkhidmatan bagi memenuhi permintaan dan bekalan air terawat dapat ditingkatkan. Malah rakyat akan menikmati perkhidmatan air terawat yang lebih baik.

102. Kerajaan Negeri mengambil peduli aduan rakyat berkenaan masalah bekalan air yang selalu terputus di beberapa kawasan akibat sistem perpaipan yang usang dan perlu diganti. Untuk itu Kerajaan Negeri telah menyediakan peruntukan

berjumlah **2.20 juta ringgit** bagi program retikulasi bekalan air Perlis. Ini adalah satu inisiatif dan program baharu yang diperkenalkan oleh Kerajaan Negeri untuk meningkatkan perkhidmatan air terawat di Perlis.

103. Untuk memantapkan perkhidmatan SAP, satu talian *hotline* diwujudkan bagi menangani aduan bekalan air. Tindakan segera akan diambil melalui penubuhan **Skuad Pantas SAP** yang akan beroperasi mengikut zon aduan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

KESELAMATAN JALAN RAYA

104. Bagi memastikan jaringan jalan raya yang lebih baik, berkualiti dan selamat digunakan, sejumlah **30 juta ringgit** disediakan untuk kerja-kerja penyenggaraan jalan-jalan di seluruh negeri Perlis yang berdaftar di bawah MARRIS. Kerajaan Persekutuan juga telah memperluaskan penggunaan peruntukan ini kepada jalan-jalan Persekutuan atas kes yang mendesak.

105. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan **2.50 juta ringgit** bagi projek menaik taraf jalan dan persimpangan jalan negeri. Projek yang akan dilaksanakan pada tahun 2021 melibatkan Jalan Abi Tok Hashim (R5), Jalan Persisiran Pantai Kuala Perlis-Kuala Sanglang (R152) dan Jalan Kampung Serdang (R157). Manakala bagi projek menaik taraf persimpangan jalan pula melibatkan persimpangan Jalan Kuala Perlis (FT81) / Jalan Kampung Baru Kuala Perlis (R103) serta persimpangan Sungai Padang (R136)/ Jalan Sungai Bahru Kg. Rama (R177).

106. Di samping itu, sejumlah **2.45 juta ringgit** diperuntukkan bagi melebar dan menaik taraf jalan kampung termasuklah jalan dari Wang Gunung ke Teluk Lalang di Kampung Hutan Ketiau dan jalan perhubungan kampung. iaitu jalan lintasan Kampung Sena-Kampung Paloh-Kampung Guar Sanji.

107. Kerajaan Negeri memperuntukkan sejumlah **1.55 juta ringgit** bagi tujuan pemasangan lampu jalan baharu dan lampu jalan pintar. Pemasangan lampu jalan baharu melibatkan Jalan Semadong dan Jalan Sungai Temenggong. Pemasangan lampu jalan pintar pula melibatkan sepanjang Jalan Raja Syed Alwi (R1) dengan peruntukan sebanyak **690 ribu ringgit**.

108. Bagi memastikan semua lampu jalan diselenggara dengan baik, sebanyak **860 ribu ringgit** diperuntukkan bagi maksud tersebut. Kerajaan Negeri juga telah menyenggara jalan di Wang Kelian melalui peruntukan PRE pada tahun ini.

109. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, Sistem Lampu Jalan Pintar yang akan mula diperkenalkan adalah sistem pemantauan dan kawalan lampu jalan secara atas talian. Melalui sistem ini, setiap unit lampu dapat dipantau dan dikawal secara individu. Ini termasuklah mengesan kerosakan lampu, kadar kecerahan, masa operasi dan lain-lain untuk menambahkan kecekapan pihak yang bertanggungjawab menyenggara dan mengoperasi keseluruhan lampu jalan tersebut. Pelaksanaan sistem ini diharap dapat meningkatkan tahap keselamatan kepada pengguna jalan raya, melancarkan perjalanan pengguna jalan raya serta meningkatkan kecekapan dan senggaraan operasi lampu jalan.

110. Bajet 2021 juga memperuntukkan sejumlah **525 ribu ringgit** bagi menaik taraf sistem lampu isyarat segerak dan sistem pemantauan lampu isyarat negeri secara *online*. Bagi projek pemasangan lampu isyarat baharu, ia melibatkan persimpangan Jalan Raja Muda (R104) - Jalan Padang Katong (R113). Sebanyak lima (5) persimpangan jalan yang akan dilaksanakan sistem lampu isyarat segerak (greenwave) iaitu:

- i) Persimpangan Seriab Interchange
- ii) Persimpangan Jalan Persiaran Wawasan
- iii) Persimpangan Jalan Dato Ali (R100)
- iv) Persimpangan Jalan Dato Wan Ahmad (R10)
- v) Persimpangan Jalan Jubli Perak / Toyota (R14)

111. Selain itu semua persimpangan lampu isyarat utama di dalam bandar akan dipantau secara *online* melalui penggunaan IOT dan juga pemasangan sistem kamera litar tertutup (CCTV) di persimpangan dalam bandar dan persimpangan yang kerap berlaku kemalangan. Ia berfungsi bagi memantau segala permasalahan serta mengelakkan kemalangan atau kesesakan di lampu isyarat. Tiga (3) persimpangan yang akan mula menggunakan IOT adalah Simpang Lampu Isyarat di Jalan Hospital (R5) dan dua (2) Simpang Lampu Isyarat di Jalan Tun Razak (R102).

112. Manakala persimpangan lampu isyarat yang dicadangkan pemasangan CCTV adalah seperti berikut:

- i) Simpang Pekan Pauh (R6)
- ii) Simpang Balai Polis Trafik Kangar (R1);
- iii) Simpang Batu 2 Jalan Abi Batas Paip (R11) – Jalan Santan (R162);

- iv) Simpang Marhom Kayang (R101); dan
- v) Simpang Jalan Padang Nyu (R137)

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KELIMA: PERUMAHAN DAN PREMIS PERNIAGAAN

113. Kerajaan Negeri amat menitikberatkan keperluan perumahan yang kondusif, berdaya huni dan lestari. Ia sebagai satu *necessity*. Ia bertujuan untuk memastikan kualiti hidup rakyat berada dalam landasan pembangunan sosio-ekonomi Negeri Perlis. Bagi maksud ini, Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT) telah bersetuju memperuntukkan **23.40 juta ringgit** bagi membina 120 unit rumah perumahan awam di Padang Besar.

114. Satu lagi inisiatif baru yang bakal dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri ialah penggubalan satu dasar untuk membina dan menyediakan rumah mampu milik kepada rakyat yang memerlukan. Kerajaan Negeri bersedia untuk menawarkan tanah-tanah Kerajaan Negeri yang bersesuaian kepada syarikat swasta yang berminat untuk menawarkan rumah mampu milik kepada rakyat melalui *Request For Proposal (RFP)*. Antara

lokasi yang dikenal pasti adalah di Tok Kuning, Titi Tinggi dan Kuala Perlis.

115. Berdasarkan kepada Rancangan Struktur Negeri (RSN) 2030 di bawah Dasar Strategik Pelaksanaan, Kerajaan Negeri Perlis telah mensasarkan sebanyak 53,061 unit stok kediaman rumah terancang. Menurut Laporan Stok Harta Tanah Separuh Tahun Pertama 2020, Negeri Perlis telah mencapai kadar 59.32% dengan stok rumah sedia ada sebanyak 26,153 unit 1,422 unit dalam penyediaan dan 3,902 dalam perancangan. Secara tidak langsung, ini menunjukkan Kerajaan Negeri berada di landasan yang tepat dan mampu mencapai matlamat RSN pada 2030 ini.

116. Selain dasar membina rumah mampu milik, Kerajaan Negeri juga akan memperkenalkan dasar membina dan menyediakan kedai mampu milik. Ini juga adalah satu lagi inisiatif baru bagi menangani isu premis perniagaan yang terlalu mahal. Kerajaan Negeri sedar ramai golongan peniaga yang tidak mampu membeli atau menyewa premis-premis perniagaan sedia ada atau yang baru kerana di luar kemampuan mereka. Kerana itulah, dasar membina kedai mampu milik ini diperkenalkan. Melalui dasar ini, diharapkan peniaga-peniaga kecil dan sederhana mampu memiliki atau menyewa pada harga

dan kadar sewa yang lebih munasabah. Dasar baru ini sedang diperhalusi dan dimurnikan ketika ini.

117. Kerajaan Negeri sedar dan prihatin bahawa ada segolongan rakyat yang tidak mampu untuk memiliki rumah atau membaiki rumah mereka yang sudah terlalu uzur. Bagi memenuhi keperluan ini, dan dalam konteks menjaga kebajikan rakyat, Kerajaan Negeri akan meneruskan program Rancangan Khas Pembaikan dan Pembinaan Rumah untuk rakyat dengan satu peruntukan yang lebih besar. Sebagai Kerajaan yang bertanggungjawab, peruntukan ini akan dinaikkan kepada **2 juta ringgit** bagi tahun 2021. Peruntukan ini dijangka dapat memberi faedah langsung kepada 150 keluarga yang memerlukan.

118. Dalam hubungan ini, Kerajaan Negeri amat menyambut baik usaha berterusan Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Negeri Perlis (MAIPs) membantu golongan asnaf membaiki rumah mereka yang daif dan memiliki rumah baharu. Bagi maksud ini MAIPs telah menyediakan peruntukan berjumlah **14.10 juta ringgit**. Ia dijangka dapat memberi manfaat rumah baharu kepada 304 keluarga. Manakala 806 keluarga lagi akan memperoleh faedah pembaikan rumah mereka yang uzur.

119. Kerajaan Negeri juga ingin menzahirkan ucapan terima kasih kepada Kerajaan Pusat di atas peruntukan sebanyak **3 juta ringgit** bagi projek penggantian lif di Projek Perumahan Rakyat (PPR) Sri Sena. Di sini, Kerajaan Negeri ingin menyeru agar penduduk PPR Sri Sena dapat menghargai pemberian ini. Kemudahan lif yang disediakan adalah untuk kemudahan semua penghuni PPR Sena. Kerana itu setiap penghuni, muda atau dewasa, perlu turut menjaga kemudahan yang disediakan sebaik-baiknya. Hentikan sikap tidak bertanggungjawab dan tindakan vandalisme yang hanya merugikan semua penghuni.

120. Selain itu, bagi kawasan perumahan awam sedia ada, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan berjumlah **2.64 juta ringgit** bagi penyenggaraan perumahan serta menaik taraf kemudahan infrastruktur awam seperti berikut:

- i) **2.09 juta ringgit** bagi menyenggara empat (4) PPR dan PAKR sedia ada;
- ii) **350 ribu ringgit** bagi menaik taraf sistem paip di PPR Wang Ulu;
- iii) **100 ribu ringgit** bagi menaik taraf surau di PAKR; dan

- iv) **100 ribu ringgit** untuk membaik pulih jalan-jalan perumahan kawasan Majlis Perbandaran Kangar.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KEENAM: KEROHANIAN DAN PEMBANGUNAN SAHSIAH

PENDIDIKAN

121. Sektor pendidikan turut terkesan akibat dari pandemik COVID-19. Sistem pembelajaran dan kaedah pembelajaran di institusi pendidikan seperti universiti dan sekolah berhadapan dengan satu fenomena dan dimensi baharu. Dengan arahan penutupan universiti dan sekolah, kaedah dan proses pembelajaran baharu diperkenalkan, iaitu sistem pembelajaran *online*. Hakikatnya sistem dan kaedah pembelajaran online ini mempunyai kelemahannya sendiri. Satu isu besar di Perlis ialah tahap capaian akses pembelajaran secara *online* yang tidak menyeluruh.

122. Isu lain termasuklah kemampuan keluarga pelajar memiliki peralatan untuk mendapat akses dan belajar secara *online*. Begitu juga isu pengawasan ke atas pelajar untuk melaksanakan tugas yang diberi secara *online*. Apa yang membimbangkan

ialah isu-isu ini akan menyumbang kepada satu fenomena keciciran baru di kalangan pelajar di dalam proses pembelajaran tanpa bimbingan atau pengawasan terus ini. Kesannya mungkin lebih besar di masa depan.

123. Menyedari kelemahan dalam *telecommunication network* dan *connectivity*, Kerajaan Negeri akan terus berusaha meningkatkan kelajuan dan akses kepada internet di Perlis dengan kerjasama syarikat telekomunikasi yang berminat. Kerajaan Negeri bercadang menggunakan teknologi jalur lebar baharu "*Point to Multi Point*" tanpa wayar dan mempunyai jangkauan capaian sehingga 40 kilometer di Perlis. Teknologi ini akan membolehkan penyediaan perkhidmatan *Smart WiFi* dan *internet* luar bandar dan pinggir bandar.

124. Antara kaedah segera yang boleh digunakan untuk meningkatkan tahap capaian pelajar kepada internet adalah melalui:

- i) Penggunaan prasarana di 13 Pusat Internet Desa yang sedia ada secara optimum;
- ii) Program *Community Base Learning* (CBL) di 15 buah masjid yang terpilih; dan

- iii) Program Tutorial@Masjid dengan kaedah yang ditambah baik dan diperkemas pada tahun hadapan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

125. Negeri Perlis akan menjadi hub pengumpulan buku yang terbesar di wilayah utara dengan terbinanya Pusat Repositori Perpustakaan Negara Malaysia Perlis di Kuala Perlis. Perpustakaan Negara Malaysia menyediakan peruntukan berjumlah **3 juta ringgit** dan projek yang akan dilaksana oleh Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Perlis ini akan dibina pada tahun 2021. Ia bakal menjadikan Perlis sebagai pusat rujukan dan penyelidikan wilayah utara dalam memelihara khazanah intelek negara untuk rujukan generasi masa kini dan akan datang. Ia juga bakal menjadi salah satu tarikan pelancongan ilmu ke Perlis.

126. Sebagai langkah sokongan untuk melahirkan tenaga kerja yang kompeten dalam bidang teknikal tertentu berdasarkan standard pekerjaan yang diiktiraf, Kerajaan Negeri akan terus memberi galakan kepada Pendidikan dan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) dengan menyediakan peruntukan berjumlah **100 ribu ringgit** bagi membiayai yuran kemasukan ke pusat pengajian TVET, khususnya ke Institut Latihan Perindustrian (ILP) di Perlis. Pendidikan berbentuk latihan teknikal ini juga

ditawarkan oleh MAIPs melalui Akademi Transformasi Asnaf MAIPs (ATAM) yang mana MAIPs menghantar pelajar dari golongan asnaf ke 23 buah pusat latihan termasuklah Akademi Binaan Malaysia bagi memastikan pelajar mempunyai tahap kebolehan pasaran yang tinggi.

127. Kerajaan Negeri akan terus menyokong program pendidikan yang bersifat kemahiran, inovasi dan kreatif. Untuk itu Program Inovasi Institusi Pendidikan Peringkat Negeri Perlis (PRINTIS) yang mula diperkenalkan pada tahun 2020 akan diteruskan pada tahun 2021. Program anjuran Kolej Komuniti Arau dan Jabatan Pendidikan Negeri Perlis ini menyediakan platform kepada tenaga pengajar dan pelajar untuk mengenengahkan idea kreatif dan inovatif dalam menghasilkan ciptaan yang bermutu tinggi dan bernilai komersial. Pada tahun 2020, program ini telah merekodkan 110 penyertaan dari tenaga pengajar institusi pengajian dan pelajar di seluruh Perlis. Selain program PRINTIS, Program *Summer Camp* dengan kerjasama UNIMAP yang mula diperkenalkan tahun 2019 juga akan diteruskan pada tahun 2021.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

128. Sebagai salah satu inisiatif bagi membanteras masalah ponteng dan penyalahgunaan dadah di kalangan murid sekolah, Program *Cognitive Behavioral Therapy* (CBT) telah diperkenalkan hasil usahasama Kerajaan Negeri bersama Universiti Malaysia Perlis (UNIMAP), Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK) Negeri Perlis dan Jabatan Pendidikan Negeri Perlis. Modul ini dapat membentuk sahsiah dan mengawal minda pelajar dari terpengaruh dengan gejala sosial. Modul Program CBT ini telah mula dilaksanakan sebagai projek rintis kepada sembilan (9) buah sekolah pada tahun 2020. Pada tahun 2021 program ini akan dilaksanakan di 104 buah sekolah di seluruh negeri Perlis.

129. Selain itu Kerajaan Negeri juga akan meneruskan kerjasama dengan AADK Negeri Perlis dan beberapa agensi lain dalam melaksanakan Program Kampungku Permai Lagi Mempersona (KPLM) di Kuala Perlis sebagai usaha membendung penyalahgunaan dadah secara bersepadu dan membuka minda masyarakat untuk bersama-sama memerangi gejala ini.

130. Kerajaan Negeri juga akan bekerjasama dengan Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (JPNIN) Negeri Perlis untuk meningkat dan memperkasakan Kawasan Rukun Tetangga (KRT) dan Skim Rondaan Sukarela (SRS) sebagai sebuah pertubuhan sukarela yang membantu dalam menjaga keselamatan dan meningkatkan semangat kejiwaan. Pada masa ini jumlah KRT di Perlis adalah 135 buah dan pada tahun 2021, 100 buah KRT lagi akan ditambah bagi menjaga keselamatan, kebersihan dan meneruskan kelestarian komuniti. Kerajaan Negeri juga akan menyediakan peruntukan *one off* 500 ringgit kepada 70 SRS yang aktif sebagai galakan aktiviti kesukarelawan dalam menjaga keselamatan komuniti.

Yang Berhormat Dato' Speaker

KEAGAMAAN

131. Sejumlah **15.10 juta ringgit** disediakan untuk pelbagai program pemerksaan syiar Islam pada tahun 2021. Daripada jumlah tersebut, **13 juta ringgit** adalah bagi pembinaan masjid baru di Chuping, Paya dan Beseri di bawah Kerajaan Persekutuan manakala **2.10 juta ringgit** adalah untuk menaik taraf Masjid Nurul Hikmah Wang Besar, Masjid Darul Ulum Wang Ulu dan Masjid Al-Rahman, Sanglang. Di samping itu, Kerajaan Negeri dan Pejabat Pembangunan Persekutuan (ICU)

juga telah menyenggara 22 buah masjid pada tahun ini yang menelan belanja sebanyak **306 ribu ringgit**.

132. Bagi memastikan pengurusan kewangan masjid dijalankan mengikut tatacara yang betul dan cekap, satu Garis Panduan Modul Pengurusan Kewangan Masjid akan disediakan oleh pihak Jabatan Agama Islam Negeri Perlis (JAIPs) untuk dipakai oleh masjid di seluruh negeri Perlis.

133. Kerajaan Negeri menghormati kemajmukan penduduk yang berbilang budaya dan agama menjadikan kita lebih harmoni dan saling melengkapi antara satu sama lain. Menyedari hakikat ini dan di atas sifat bertanggungjawab, Kerajaan Negeri buat julung-julung kalinya akan menyediakan satu kemudahan pembakaran mayat bagi penganut Buddha, Kristian, Hindu dan lain-lain agama. Satu krematorium akan dibina dengan peruntukan **1 juta ringgit**.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KETUJUH: PERLIS BERSIH INDAH

134. Cabaran besar dalam kehidupan masyarakat ialah menguruskan persekitaran terutamanya pengurusan sampah dan sisa pepejal dengan cekap dan berkesan. Statistik janaan

sisanya plastik yang dikitar semula yang direkodkan di Tapak Pelupusan Sanitari Rimba Mas, Chuping menunjukkan peningkatan kepada 288.83 tan pada tahun 2019 berbanding hanya 233.61 tan pada tahun 2018. Bagi memastikan Negeri Perlis terus kekal hijau dan bersih, Kerajaan Negeri terus komited dalam meneruskan Program Perlis Bersih Indah. Justeru itu, bagi tahun 2021, Kerajaan Negeri telah bersetuju untuk memperkasa Program Hari Tanpa Beg Plastik iaitu pada hari Sabtu dan Ahad.

135. Caj pencemaran iaitu kutipan sebanyak 20 sen bagi setiap beg plastik yang dibekalkan kepada pengguna di kaunter bayaran bagi lapan (8) kategori premis perniagaan yang ditetapkan akan dikekalkan serta ditambah kutipan caj kepada hari Ahad. Kerajaan Negeri juga akan ke fasa seterusnya dalam kempen tanpa plastik iaitu larangan penggunaan bekas polisterin dan pemberian penyedut minuman plastik / straw. Fasa permulaan melibatkan kempen kesedaran awam dan seterusnya melibatkan larangan penggunaan penyedut minuman / *straw* dan polisterin di premis-premis makanan yang berlesen dengan Majlis Perbandaran Kangar (MPK).

136. Kerajaan Negeri mengucapkan terima kasih dan tahniah kepada Hospital Tuanku Fauziah (HTF) kerana menyokong usaha ini dengan satu langkah ke hadapan, dengan

melaksanakan program tanpa beg plastik di farmasi HTF. Jabatan Kesihatan Negeri Perlis akan memperluaskan program ini ke semua fasiliti pusat kesihatan di Perlis. Inisiatif HTF dan Jabatan Kesihatan Negeri Perlis ini diharap akan menjadi pemangkin dan dorongan kepada entiti-entiti Kerajaan atau swasta yang lain, mahupun individu.

137. Kerajaan Negeri juga akan menambah tong sampah berpusat yang akan diletakkan di beberapa lokasi strategik. Sebanyak 15 tong sampah lagi akan ditambah di tahun hadapan. Kita juga akan menaik taraf dan menyenggara kawasan tong sampah sedia ada supaya keadaannya lebih teratur, terjaga dan sentiasa bersih. Pertambahan tong sampah berpusat ini diharap mampu untuk membendung dan mengatasi masalah longgokan sampah di tepi-tepi jalan. Bagi tahun 2021, Kerajaan Negeri memperuntukkan sebanyak **600 ribu ringgit** bagi perkhidmatan pembersihan jalan di Negeri Perlis. Peruntukan ini diharap akan berkurang dari tahun ke tahun dengan peningkatan kesedaran rakyat terhadap pentingnya kebersihan.

138. Program berbentuk kempen kebersihan seperti *Recycle For Life*, *Trash For Cash*, *World Clean Up Day*, *Plogging Race* di kawasan pantai, Hari Alam Sekitar dan Program Cintai Sungai Perlis akan terus diperkasakan pada tahun 2021.

139. Kerajaan Negeri juga akan melancarkan Kempen Vandalisme Sifar sebagai salah satu inisiatif di dalam menjayakan Perlis Bersih Indah. Melalui kempen ini, Kerajaan Negeri akan memerangi gejala vandalisme yang sering berlaku di Program Perumahan Rakyat (PPR), papan-papan tanda, lot-lot kedai dan harta benda awam yang lain. Penguatkuasaan dan pemantauan kempen ini akan melibatkan kerjasama dan integrasi antara jabatan dan agensi kerajaan yang dilaksanakan melalui *Flying Squad* peringkat Negeri Perlis.

FOKUS 2: PEMANTAPAN PEYAMPAIAN PERKHIDMATAN

STRATEGI PERTAMA: PERLIS GO DIGITAL

140. Penubuhan Majlis Ekonomi Digital dan Revolusi Perindustrian Keempat (4IR) Negara yang diumumkan oleh YAB Perdana Menteri adalah selari dengan hasrat kerajaan dalam memastikan pembangunan ekonomi digital dimanfaatkan sepenuhnya dengan potensi teknologi 4IR di Negara ini.

141. Ianya merupakan fokus utama agensi-agensi Kerajaan dalam menyediakan satu sistem penyampaian perkhidmatan atas talian secara *end-to-end* (E2E). Perkhidmatan ini akan ditawarkan kepada komuniti bisnes dan rakyat. Sepanjang tempoh PKP ini, ia akan dilaksanakan secara atas talian. Inisiatif

ini dapat mempercepat penyampaian perkhidmatan Kerajaan kepada rakyat dan mengurangkan keperluan rakyat untuk berkunjung ke kaunter dalam usaha membendung wabak COVID-19.

142. Selaras dengan aspirasi ini, Kerajaan Negeri telah melancarkan Perlis Go Digital pada 10 November yang lalu. Tujuh (7) kluster utama telah pun dikenalpasti, iaitu perkhidmatan kerajaan digital, ekonomi digital, masyarakat digital, pelancongan digital, pertanian digital, infrastruktur digital dan keselamatan digital. Pelaksanaan ke arah digital ini akan dibuat secara berperingkat, iaitu *restart/initialization* (jangka pendek), *revitalise* (jangka sederhana) dan *reform* (jangka panjang).

143. Pada tahun 2021, Kerajaan Negeri akan memberi fokus kepada projek-projek bersifat *quick win*. Sebagai *kick start*, Kerajaan Negeri akan memberi fokus kepada pembudayaan masyarakat melalui pembayaran sesuatu transaksi tanpa tunai atau *cashless transaction*. Dengan usahasama syarikat swasta, projek ini dijangka akan memberi peluang kepada 100 orang usahawan untuk mendaftar dan menggunakan Aplikasi Perniagaan Mesinkira secara percuma. Aplikasi ini akan memudahkan peniaga dan pembeli di mana setiap transaksi pembelian akan dibuat secara *cashless*, stok barangan dan

perakaunan direkodkan secara digital serta memudahkan penyimpanan data pelanggan secara atas talian.

144. Selain itu, Kerajaan Negeri juga akan membudayakan pembayaran tanpa tunai di kaunter-kaunter jabatan kerajaan seperti di Pejabat Tanah dan Galian Perlis, Jabatan Perhutanan dan Jabatan Perkhidmatan Veterinar. Usaha untuk menyediakan kemudahan bayaran di atas talian melalui laman sesawang Perbendaharaan Negeri Perlis juga sedang giat dilaksanakan untuk semua jenis bayaran yang melibatkan agensi-agensi di bawah kerajaan negeri. Usaha ini dilaksanakan dengan kerjasama institusi perbankan di Perlis. Keseluruhan peruntukan yang disediakan bagi projek Perlis Go Digital ini adalah **505 ribu ringgit**.

145. Usaha bagi meningkatkan infrastruktur digital akan dipergiatkan dengan menyediakan jalur lebar talian tetap dan mudah alih melalui projek JENDELA dengan kerjasama Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM). Melalui JENDELA, Kerajaan Negeri menasaskan pembinaan lima (5) menara telekomunikasi baharu. 160 alat pemancar sedia ada dinaik taraf. Capaian gentian optik dapat diterima oleh 13,352 premis dengan kerjasama *one stop agency* negeri, iaitu Perlis Comm.

146. Dalam membudayakan masyarakat negeri Perlis ke arah digital, Kerajaan Negeri melalui Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Perlis (PKENPs) sedang merangka kerjasama dengan Kerajaan Persekutuan bagi menubuhkan pusat digital komersial berkonsepkan kontena. Pusat digital ini akan dijenamakan sebagai Arena Digital Perlis yang berperanan membantu masyarakat terutamanya usahawan dalam mendapatkan khidmat nasihat mengenai penggunaan digital, pembiayaan, dan pembangunan kapasiti perniagaan. Pembinaan digital ini dijangka akan memberi manfaat kepada lebih 100 orang usahawan Perlis dan mempercepatkan usaha pembudayaan digital kepada lebih 102 ribu rakyat Perlis khususnya di Kangar.

147. Kerajaan Negeri juga akan terus melaksanakan *engagement* bersama Bank Negara, MDEC, KPDNHEP, KKMM dan MPC bagi memberi pendedahan dan pembudayaan digital kepada masyarakat.

148. Bagi merealisasikan inisiatif digital ini, Kerajaan Negeri akan menubuhkan Majlis Digital Negeri yang akan dipengerusikan oleh Menteri Besar dalam menasihati Jawatankuasa Kerajaan Digital melaksanakan Pelan Digital Perlis secara lebih berkesan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KEDUA : PENINGKATAN KECEKAPAN

149. Peranan perkhidmatan awam kini semakin mencabar dan kompleks. Ketika dunia dilanda pandemik COVID-19 di mana Malaysia juga tidak terkecuali, kanvas penyampaian perkhidmatan awam terus berubah corak di mana harapan dan tuntutan pelbagai pihak ke atas prestasi perkhidmatan awam semakin tinggi.

150. Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Perlis sentiasa proaktif merancang program untuk peningkatan kecekapan penjawat awam. Antara program yang telah dilaksanakan dan dirancang adalah:

- i) Penempatan Khas Jangka Pendek Ke Negeri Lain
  - a) Program penempatan sementara atau *Staff Attachment Programme* adalah merupakan salah satu inisiatif baharu yang telah dilaksanakan melalui kajian penanda aras selama tiga (3) hingga (5) hari di mana-mana agensi Kerajaan, GLC atau swasta yang cemerlang dalam projek, proses kerja dan polisi yang dikategorikan sebagai *best practices*

untuk diaplikasikan di Pentadbiran Kerajaan Negeri Perlis.

- b) Majlis Perbandaran Kangar (MPK) adalah agensi rintis bagi program ini yang mana telah dijalankan dengan kerjasama Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Pulau Pinang. Seramai 13 orang kakitangan MPK telah ditempatkan di Majlis Bandaraya Seberang Perai selama 3 hari mulai 4 hingga 6 November 2020. Tiga (3) modul yang difokuskan iaitu:
  - i) Modul Pengurusan Pelan Pembangunan OSC;
  - ii) Modul Penguatkuasaan dan Alam Sekitar; dan
  - iii) Modul *Smart City*.

- c) Kesenambungan program ini akan dibuat dengan kolaborasi PBT yang telah menerima anugerah bagi sistem penarafan bintang PBT Malaysia. Agensi-agensi lain seperti Jabatan Kerja Raya dan Jabatan Tanah dan Galian Negeri Perlis akan diteruskan secara berfasa bagi memperkasakan kecekapan penjawat awam khususnya dalam sektor pembangunan.

ii) Kursus dan Latihan Berbentuk *Functional*

- a) Kerajaan Negeri akan memberi fokus kepada penganjuran kursus berbentuk *functional* serta *hands on* agar dapat memberi impak positif yang menghasilkan *outcomes* memberangsangkan dalam meningkatkan kecekapan penyampaian perkhidmatan awam kepada rakyat Negeri Perlis. Dalam konteks pembangunan negeri Perlis, latihan mengenai pemantauan pelaksanaan projek pembangunan akan ditingkatkan. Selain itu, inovasi untuk menyepadukan informasi antara agensi pelaksana projek perlu diwujudkan bagi memastikan *check and balance*, kecekapan dan pematuhan integriti.
- b) Kursus gabungan *generic* dan *functional* seperti *technical writing*, pemantapan penguatkuasaan, *scenario planning*, *business process reengineering and strategic thinking* serta *capacity building* bakal menjadi pemangkin dalam memperkasakan penjawat awam. Semua bentuk latihan secara berterusan dan holistik ini adalah bagi menyuntik semangat, kreativiti, insaniah dan inovasi dalam meningkatkan kecekapan penyampaian dan

membangunkan minda penjawat awam kelas pertama;

iii) Pentadbiran secara *Matrix* dan *Integrated Team Work*

- a) Pentadbiran secara *Matrix* dan *Integrated Team Work* akan diaplikasikan dalam fasa pelaksanaan Pelan Digital Perlis 2021 – 2025. Melalui kaedah pengurusan strategik ini, tujuh (7) Kluster Digital yang dikenalpasti iaitu Perkhidmatan Kerajaan, Keselamatan, Infrastruktur, Masyarakat, Ekonomi, Pelancongan dan Pertanian Digital dengan empat puluh sembilan (49) projek-projek *flagship* akan dilaksanakan dengan melibatkan sektor pengurusan, pembangunan, jabatan negeri dan pihak swasta.
- b) Pembangunan Kapasiti yang melibatkan penganjuran bengkel dan *benchmarking study* akan dibuat bagi melihat keberkesanan mengadaptasi pentadbiran secara *Matrix* dan *Integrated Team Work*.

iv) Penguatkuasaan Bersepadu

- a) Kerajaan Negeri menyasarkan untuk memperkasakan aktiviti penguatkuasaan secara bersepadu bagi tahun 2021 sebagai kesinambungan dari tahun 2020. Pemantauan penguatkuasaan bersepadu akan dilaksanakan melalui medium-medium mesyuarat yang telah disediakan.
- b) Sebagai contoh, bagi mengekang aktiviti pembuangan sampah haram daripada terus berleluasa di Negeri Perlis, sebanyak 288 Operasi Sampah Haram telah berjaya dilaksanakan sepanjang tahun 2020 di beberapa lokasi *hotspot* pembuangan sampah haram.
- c) Selain itu, sebanyak 8,301 premis telah melalui pemeriksaan terperinci dalam Operasi Penguatkuasaan Pengasingan Sisa Pepejal Di Punca (SAS) sebagai langkah pencegahan.
- d) Kerajaan Negeri juga komited melaksanakan penguatkuasaan terhadap *banner*, sepanduk dan kain rentang yang diletakkan secara haram di tiang-

tiang lampu, dinding-dinding pagar dan juga di pokok-pokok. Penggantungan ini mencacatkan pemandangan, keindahan dan kemudahan awam di sekitar negeri ini.

v) Pengurusan Kelulusan Oleh OSC

- a) Bagi memperkemas dan mempercepatkan proses kerja, konsep *Business Process Reengineering* akan diaplikasikan dalam pengurusan kelulusan pembangunan melalui *One Stop Centre* (OSC) khususnya di MPK. Selain itu, konsep ini juga akan diadaptasi di agensi kerajaan negeri yang sedang membuat kajian serta semakan semula dasar, peraturan, prosedur, proses kerja dan undang-undang yang didapati tidak lagi relevan dengan situasi semasa.

151. Peranan penjawat awam sebagai penggerak perubahan semakin mencabar, rencam dan dinamik dengan wujudnya situasi pandemik. Pada era pandemik COVID-19, 'Menguasai Perkembangan Teknologi' bukan lagi satu pilihan, malah kemestian. Dalam mendepani perubahan dan norma serba baharu ini, penjawat awam harus kekal setia dan taat melaksanakan tugas diberikan. Hanya dengan kesetiaan dan

ketaatan maka nilai lain yang membawa pencapaian tadbir urus yang baik, dapat dilaksanakan.

152. Kita dapat lihat semasa PKP pada Mac yang lalu penjawat awam tanpa mengenal penat lelah, mereka telah berkhidmat melangkaui ekspektasi, untuk melindungi rakyat, menyokong perniagaan dan memperkukuh ekonomi. Rakyat telah menerima segala bantuan yang diperlukan dengan cepat semasa tempoh PKP tersebut. Pengorbanan mereka dalam melaksanakan tugas wajar dihargai. Justeru, Kerajaan Negeri telah memutuskan pemberian bantuan khas kewangan sebanyak **800 ringgit** kepada semua penjawat awam Kerajaan Negeri. Manakala, golongan pesara Kerajaan Negeri pula akan menerima bayaran sebanyak **400 ringgit** bagi mengenang jasa-jasa yang disumbangkan mereka. Selain itu, golongan pesara yang dilantik semula oleh Kerajaan Negeri secara *Contract For Service* (CFS) akan menerima **500 ringgit** sebagai tambahan ke atas 300 ringgit yang dibayar oleh Kerajaan Pusat.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

FOKUS KETIGA: PEMBANGUNAN EKONOMI MAMPAN

STRATEGI PERTAMA: KESINAMBUNGAN PROJEK MEGA

153. Pertumbuhan ekonomi Perlis meningkat bagi tahun 2019 pada kadar 4.6 peratus berbanding 3.3 peratus pada tahun 2018. Sektor perkhidmatan dan pembuatan telah menyumbang sebanyak 4.54 billion ringgit daripada keseluruhan KDNK iaitu 6.151 billion ringgit.

154. Kerajaan Negeri komited untuk memastikan pelaksanaan projek-projek dan rancangan pelaburan di negeri Perlis berjalan dengan lancar. Pemantauan secara berkala oleh Kerajaan Negeri melalui mekanisme Jawatankuasa Pemantauan dan Penyelarasan Pelaburan Negeri Perlis yang dipengerusikan oleh Menteri Besar diteruskan setiap dua (2) minggu sekali. Pemantauan ini akan diteruskan pada tahun 2021 bagi memastikan projek-projek mega negeri Perlis dilaksanakan dengan efisien, efektif dan cepat.

155. Sehingga kini, sebanyak 23 projek sedang dipantau secara rapi. Tahun 2021 merupakan tahun **pelaksanaan** dan kesinambungan bagi projek-projek mega di Perlis iaitu:

- i) Kawasan Perindustrian Lembah Chuping (CVIA)
  - a) Pusat Perniagaan Bersepadu (IBC) telah menempatkan beberapa penghuni seperti Tessolve, PG Medic, MTD Construction Sdn Bhd, Polis Diraja

Malaysia (PDRM) dan Pejabat NCIA Perlis. Kerajaan Negeri yakin IBC dapat menjadi pemangkin kepada pembangunan ekosistem perindustrian di CVIA itu sendiri;

- b) Pembangunan keseluruhan CVIA yang dibiayai oleh Kerajaan Pusat menelan belanja sebanyak **724 juta ringgit**. Bagi Fasa 1, seluas 440 ekar melibatkan kerja infra dalaman, pembinaan kemudahan fasiliti bekalan air, plot komersial, kilang berkembar dan plot pembuatan hijau, loji rawatan kumbahan, bekalan gas, bekalan elektrik, dan bekalan telekomunikasi sedang dilaksanakan. Kemudahan ini dijangka akan siap sepenuhnya pada tahun 2023; dan
- c) Pelaksanaan fasa 2 ke atas tanah berbaki seluas 2,042 ekar dijangka dapat dimulakan pada Rolling Plan Kedua, Rancangan Malaysia Kedua Belas (RP2, RMKe-12).

ii) Perlis Inland Port (PIP)

- a) Pelaburan yang bernilai 1.8 billion ringgit yang dilaksanakan oleh Mutiara Infra Sdn Bhd di atas

tanah seluas 500 ekar di Padang Besar telah mendapat kelulusan bersyarat Kebenaran Merancang.

- b) Kerajaan Persekutuan telah meluluskan peruntukan sebanyak **300 juta ringgit** bagi tujuan pelaksanaan tiga infrastruktur luaran utama iaitu *bonded road*, *spurline* dan *flyover* untuk menyokong operasi PIP. Pelaksanaan projek infrastruktur luaran ini dijangka dapat dimulakan pada awal tahun 2021. Kini projek-projek berada di tahap rekabentuk oleh juruperunding dan *Value Management Lab* (VML) oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri untuk melihat dan menilai aspek-aspek pembangunan ini secara terperinci.

iii) Jeti Bersepadu Sanglang

- a) Pelaburan bernilai 1.8 billion ringgit telah mendapat kelulusan kebenaran merancang. Projek ini akan dilaksanakan oleh Syarikat Mutiara Perlis Sdn Bhd di atas tanah berkeluasan 31.53 ekar. Kementerian Pengangkutan telah secara rasmi menyatakan sokongan ke atas pembangunan projek ini melalui surat bertarikh 16 Oktober 2020. Kini hanya

menunggu kelulusan rasmi dari Jabatan Alam Sekitar ke atas laporan Impak Alam Sekitar.

iv) UniKL-ASTI (*Asia Sustainable Transportation Institute*)

- a) Kerajaan Persekutuan telah meluluskan peruntukan berjumlah **197 juta ringgit** bagi pembinaan UniKL - ASTI di Chuping. Perolehan tanah bagi projek ini dijangka selesai pada tahun hadapan.

v) Kangar Sentral

- a) Projek ini bernilai **30 juta ringgit** dan urusan kerja tanah telah pun diselesaikan. Kerja-kerja tapak telah dimulakan mulai 6 Oktober 2020 dan pelaksanaan kerja fizikal dijangka selesai pada tahun 2023. Apabila siap kelak, projek ini akan memberi keselesaan kepada pengguna pengangkutan awam terutamanya bas ekspres bagi perjalanan jauh. Kerajaan Negeri mengalu-alukan penyertaan swasta dalam pembangunan kawasan sekitar Kangar Sentral secara komersial.

vi) Kilang Komponen Peluru

- a) Nilai pelaburan bagi projek usahasama syarikat tempatan dan syarikat swasta asing ini adalah berjumlah **112 juta ringgit**. Kerja-kerja fizikal sedang berlangsung di tapak dan dijangka selesai dan beroperasi pada tahun 2021.

STRATEGI KEDUA: PEMBANGUNAN PROJEK KOMERSIAL

156. Kerajaan Negeri sentiasa mengalu-alukan penyertaan syarikat swasta melalui pelaburan di dalam pelbagai sektor ekonomi. Antara projek-projek pelaburan komersial baru yang akan membantu mengubah lanskap ekonomi dan pembangunan negeri Perlis pada tahun mendatang adalah seperti berikut:

- i) Projek Pembinaan Magnesium *Smelting Plant* dan Kuari Dolomite

Kerajaan Negeri telah memberikan pertimbangan kelulusan dasar kepada projek pembinaan *magnesium smelting plant* serta pengoperasian kuari dolomite di Chuping, Perlis dengan nilai pelaburan **550 juta ringgit**.

- ii) Pembangunan Loji Janakuasa Solar PV Berskala Besar (LSS)

Kerja-kerja fizikal bagi pelaburan swasta bernilai **190 juta ringgit** ini sedang dilaksanakan di Kg. Bukit Perawah, Beseri. Kerja-kerja fizikal dijangka siap pada tahun 2021.

iii) Pembangunan Pusat Komersial Padang Besar

Pelaburan swasta yang bernilai **30.30 juta ringgit** ini telah mendapat kelulusan bersyarat Kebenaran Merancang. Kerja-kerja fizikal dijangka bermula pada tahun 2021.

iv) Pembangunan Resort dan Pusat Makanan, Pantai Bukit Putih

Projek Pantai Bukit Putih bernilai **24.50 juta ringgit** ini merupakan projek pelaburan swasta yang sedang dalam proses mendapatkan kelulusan Kebenaran Merancang.

v) Pembangunan Semula Pasar Padang Besar

Sebuah kompleks perniagaan dua tingkat dengan 188 unit ruang perniagaan sedang didirikan dengan kos pembangunan berjumlah **5.83 juta ringgit**. Projek ini dijangka siap pada tahun 2021.

vi) Baik Pulih Konkos Jeti Kuala Perlis; dan

Projek dibiayai oleh Kerajaan Pusat dengan kos pembangunan berjumlah **2.90 juta ringgit** ini melibatkan kerja naiktaraf dan binaan tambahan di kompleks sedia ada. Kerja-kerja fizikal dijangka siap pada tahun 2021. Projek ini akan meningkatkan keselesaan kepada pengguna dan menyediakan ruang niaga tambahan kepada usahawan tempatan.

vi) Naik Taraf Infrastruktur Taman Teknologi Pauh Putra

Projek dibiayai oleh Kerajaan Pusat dengan kos berjumlah **2.86 juta ringgit** ini merangkumi kerja naiktaraf infra asas seperti utiliti sistem bekalan air dan elektrik. Ia dijangka siap sepenuhnya pada akhir tahun. Pelaksanaan kerja naiktaraf ini membolehkan industri

sekitar berkembang dan memberi manfaat serta peluang pekerjaan kepada penduduk tempatan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KETIGA: *AGRO BUSINESS*

157. Kerajaan Negeri sentiasa berusaha untuk menggalakkan pelaburan swasta di dalam sektor agro-business berskala besar. Ini termasuklah pewujudan ladang tanaman kontan, ternakan lembu daging dan tenusu. Alhamdulillah, usaha ini telah menampakkan hasil apabila beberapa pelabur swasta telah membuat pelaburan di dalam industri ini. Pelaksanaan projek-projek ini kelak akan menjadikan Perlis sebagai pengeluar agromakanan premier negara, seiring dengan dasar keselamatan makanan negara. Antara projek yang sedang dan akan dijalankan adalah seperti berikut:

i) Chuping Agro Valley (CAV)

Projek ini akan dilaksanakan oleh Felda Global Ventures (FGV) di atas tanah milik syarikat MSM yang berkeluasan 11,344.45 ekar. Projek ini akan memfokuskan kepada tanaman ubi kayu *cassava*, nanas varieti MD-2, harumanis, penyelidikan kilang

kelapa sawit, pembangunan kilang kanji ubi kayu, dan ternakan lembu tenusu melibatkan nilai pelaburan keseluruhan melebihi **100 juta ringgit**. Projek ini adalah tambahan kepada projek *Super Fruits Valley* (SFV) yang telah pun beroperasi di Chuping.

ii) Projek Tanaman Nanas MD-2

Projek pelaburan swasta ini bernilai **2.70 juta ringgit** diusahakan di atas tanah berkeluasan 250 ekar. Kerja-kerja penanaman sedang berlangsung di tapak di Wang Kelian. Pelaksanaan projek ini memberi peluang pekerjaan secara langsung kepada 50 orang rakyat tempatan.

iii) Projek Ruminan Besar

Kerajaan Negeri akan terus menggalak dan memberi sokongan kepada pengusaha-pengusaha swasta untuk menternak lembu, kambing, ayam, itik atau lain-lain haiwan secara komersial dan berskala besar. Sehingga kini dua pengusaha lembu daging berskala sederhana telahpun mula beroperasi di Perlis. Manakala satu lagi pengusaha yang telah diluluskan permohonannya akan mula beroperasi sedikit masa lagi.

Projek swasta ini diusahakan dengan nilai pelaburan **3.40 juta ringgit** di atas tapak seluas 69.12 ekar di Chuping dan telah mula beroperasi dengan bilangan lembu sebanyak 200 ekor. Syarikat akan membuat penambahan bilangan lembu secara beransur-ansur. Satu lagi syarikat juga telah mula beroperasi di kawasan berhampiran Bukit Keteri. Kerajaan Negeri juga telah bersetuju untuk satu lagi syarikat memulakan operasi pembelaan lembu di atas tanah milik Kerajaan Negeri di Bukit Temiang.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

STRATEGI KEEMPAT: PELANCONGAN

158. Sektor pelancongan adalah sektor yang paling teruk terjejas akibat pandemik COVID-19. Walaupun Kerajaan Negeri telah mula mengambil inisiatif baru untuk melonjakkan industri pelancongan Perlis, terutama yang berasaskan tarikan dan keindahan semula jadi, di awal tahun 2019, namun semua usaha ini terencat kerana negara kita telah dilanda pandemik COVID-19. Inisiatif yang telah dimulakan di tahun 2019 ini akan diberikan nafas semula dan diteruskan di tahun 2021.

159. Dalam usaha memulihkan sektor ini, Kerajaan Negeri memperuntukkan sebanyak **3.10 juta ringgit** pada tahun 2021. Peruntukan ini akan digunakan bagi tujuan berikut:

- i) **1.22 juta ringgit** bagi melaksanakan *event* dan *sport tourism* seperti Perlis Marathon, Pesta Air Perlis, Pesta Angin Timur, World Cup Woodball Championship 2021, Pesta Wau dan Royal Perlis Endurance;
- ii) **540 ribu ringgit** disediakan bagi tujuan promosi sektor pelancongan yang melibatkan penyediaan papan tanda pelancongan, Program Komuniti Geopark Negeri Perlis, penyediaan video dan promosi di media sosial dan penyertaan pameran seperti MATTA Fair.

Selain itu, promosi ini akan turut melibatkan penambahbaikan kemahiran hospitaliti di peringkat pemain industri pelancongan di Negeri Perlis seperti pelaksanaan Kursus Duta Pelancongan dan Kursus Bahasa;

- iii) **1.34 juta ringgit** diperuntukkan untuk penambahbaikan produk-produk pelancongan negeri di lokasi-lokasi tumpuan pelancong, terutamanya prasarana sokongan.

160. Kerajaan Negeri menggalakkan dan menyambut baik inisiatif pihak swasta bagi memajukan lagi industri pelancongan di Perlis. Didapati sektor pelancongan di Perlis menarik perhatian pelancong tempatan dengan kemunculan ikon pelancongan baharu seperti di Tasoh Lake Resort, Santuari Ikan Air Tawar Timah Tasoh, Viewpoint Wang Kelian, Laman Bukit Chabang, Tapak Perkhemahan Nakawan Base Camp, Perkhemahan Hujan-Hujan di Gua Kelam, aktiviti berkayak di Sungai Bukit Jernih dan *floating market* di Pengkalan Asam.

161. Industri ini juga akan ditambah nilai selaras dengan ‘Perlis Go Digital’ melalui inisiatif *Digital Tourism* dan *Digital Entertainment* bagi melahirkan konsep baharu dalam aktiviti pelancongan. Sektor swasta dipohon untuk merebut peluang ini dan menyediakan *business model* yang menguntungkan.

Yang Berhormat Dato’ Speaker’

PERUNTUKAN BAJET 2021

HASIL

162. Tahun 2021 adalah tahun yang mencabar, terutamanya dalam usaha negara membendung penularan wabak COVID-19 dan di masa yang sama memulihkan semula pembangunan

ekonomi yang terjejas. Kita bersyukur, walaupun penularan wabak ini, prestasi kutipan hasil Kerajaan Negeri masih lagi pada tahap memberangsangkan dan Kerajaan Negeri mengambil pendekatan perbelanjaan berhemah tanpa menjejaskan keperluan rakyat.

163. Pada tahun ini, Kerajaan Negeri telah mengatur semula strategi dan langkah pembangunan sosioekonomi bersesuaian dengan situasi semasa. Antara langkah-langkah yang diambil Kerajaan Negeri untuk mengurangkan impak pandemik COVID-19 adalah:

- i) pemberian diskaun atas sewaan gerai PKENPs dan MPK;
- ii) penangguhan pembayaran (moratorium) sewa-beli rumah RPA (Rancangan Perumahan Awam) melibatkan 305 keluarga selama 6 bulan;
- iii) pengecualian sewaan gerai Bahagian Perumahan (BP) dan Bahagian Pentadbiran Daerah (BPD) selama enam (6) bulan;

- iv) pengecualian sewaan kepada 778 penyewa rumah PPR dan 142 penyewa di Rancangan Perumahan Kuala Perlis selama enam (6) bulan; dan
- v) pemberian diskaun atas sewaan gerai di bawah MAIPs selama tiga (3) bulan.

164. Kerajaan Negeri akan meneruskan program peningkatan hasil cukai, dengan mengambilkira situasi semasa iaitu:

- i) Meneruskan program menggalakkan bayaran awal cukai tanah - pemberian rebat cukai sebanyak 8 peratus bagi tanah kategori pertanian; 5 peratus bagi tanah kategori kediaman/bangunan dan 3 peratus bagi kategori industri sehingga Mei 2021;
- ii) Program peka cukai tanah – meningkatkan kesedaran orang ramai berkenaan kewajipan membayar Cukai Tanah melalui aktiviti program turun padang;
- iii) Pembayaran cukai tanah/sewaan secara atas talian – menggalakkan orang ramai untuk menjelaskan cukai tanah dan bayaran sewaan secara atas talian. Ini juga selaras dengan misi Perlis Go Digital;

- iv) Pengusahaan pokok jati yang dikendalikan oleh Jabatan Perhutanan Negeri Perlis melibatkan dua (2) kategori kawasan iaitu pokok jati di jalan dan ladang jati dalam Hutan Simpanan Kekal (HSK);
- v) Pengenalan produk dan inisiatif pelancongan baharu serta penjenamaan semula produk pelancongan—Antaranya adalah eksplorasi tapak baru iaitu Gua Kelam 3, Galeri 3D dan aktiviti sukan lasak (seperti *flying fox*, *rock climbing*) di Gua Kelam, Ladang Agrovet Batu 20 dan pelbagai lagi.

165. Justeru, bagi tahun 2021 Kerajaan Negeri menganggarkan kutipan hasil berjumlah **108.17 juta ringgit**. Komponen anggaran hasil utama adalah seperti berikut:

- i) Hasil Cukai – **21.28 juta ringgit**;
- ii) Hasil Bukan Cukai – **21.09 juta ringgit**; dan
- iii) Terimaan Bukan Hasil – **65.80 juta ringgit**.

166. Anggaran hasil ini berdasarkan keupayaan Kerajaan Negeri mengutip hasil pada tahun 2020 di mana beberapa aktiviti seperti turun padang dan pelbagai kempen terpaksa ditangguhkan akibat situasi semasa COVID-19. Pada tahun 2021, yang merupakan fasa pasca COVID-19, Kerajaan Negeri

menjangkakan tiada peningkatan drastik dalam kutipan hasil negeri.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

PERBELANJAAN MENGURUS

167. Belanjawan 2021 merupakan belanjawan mengembang (*expansionary*) di mana jumlah perbelanjaan mengurus bagi tahun 2021 dianggarkan sebanyak **175.69 juta ringgit**, iaitu peningkatan sebanyak 3.07 peratus berbanding tahun 2020.

168. Daripada jumlah keseluruhan peruntukan mengurus yang disediakan, **55.97 juta ringgit** diperuntukkan untuk bayaran Emolumen kepada kakitangan awam, **69.88 juta ringgit** disediakan bagi menampung perbelanjaan Perkhidmatan dan Bekalan, **40.23 juta ringgit** pula disediakan di bawah Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap, **7.33 juta ringgit** disediakan untuk Aset serta **2.28 juta ringgit** untuk Lain-lain Perbelanjaan.

Yang Berhormat Dato' Speaker,

PERUNTUKAN PEMBANGUNAN

169. Bagi peruntukan pembangunan, sejumlah **133.82 juta ringgit** disediakan dari keseluruhan peruntukan Bajet 2021. Daripada jumlah tersebut, sebanyak **101.61 juta ringgit** adalah pembiayaan dari pinjaman Kerajaan Persekutuan bagi pembiayaan Projek Mitigasi Jangka Sederhana Bekalan Air Negeri Perlis, pembinaan Kompleks Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri dan Istana Raja Muda Perlis.

170. Sebanyak **28.23 juta ringgit** disediakan di bawah **Pemberian Berdasarkan Tahap Pembangunan Ekonomi, Infrastruktur Dan Kesejahteraan Hidup (TAHAP)** bagi tahun 2021.

171. Pengagihan peruntukan pembangunan bagi tahun 2021 akan disalurkan melalui enam (6) Agensi Pelaksana utama bagi tujuan memenuhi keperluan pembangunan semua sektor. Pengagihan peruntukan kepada enam (6) agensi berkenaan adalah seperti berikut:

- i) Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri – **77.64 juta ringgit**;
- ii) Jabatan Kerja Raya – **45.86 juta ringgit**;
- iii) Jabatan Pertanian – **3.23 juta ringgit**;
- iv) Jabatan Perkhidmatan Veterinar – **0.71 juta ringgit**;
- v) Jabatan Pengairan dan Saliran – **5.67 juta ringgit**; dan

vi) Jabatan Perhutanan – **0.71 juta ringgit.**

Yang Berhormat Dato' Speaker,

172. Penyediaan Bajet 2021 ini amat mencabar. Tujuan utamanya adalah untuk memastikan kesinambungan pemulihan ekonomi negeri dan keperluan mencapai Wawasan Perlis Negeri Bandaraya 2030. Di masa yang sama, Kerajaan Negeri tidak boleh mengabaikan keperluan kebajikan dan kemaslahatan rakyat. Tuntutan kepada pembangunan yang bersifat jangka panjang harus diseimbangkan dengan keperluan menjaga kebajikan semasa rakyat. Rakyat tidak boleh dibiarkan untuk berada di dalam situasi kais pagi makan pagi, kais petang makan petang. Keseimbangan dalam memenuhi kedua-dua tuntutan inilah yang menjadikan penyediaan Bajet 2021 bagitu mencabar.

173. Kita belum tahu lagi, apakah pula bentuk cabaran mendatang yang akan kita hadapi menjelang 2021? Dan apakah pula impak dan keperluan perbelanjaannya? Apapun situasinya, Bajet 2021 ini telah disediakan dengan penuh berhemah atau *prudence*. Saya menyeru dan menjemput Ahli-Ahli Yang Berhormat untuk menyantuni dengan pandangan dan buah fikiran bernas yang tak terfikir dek Kerajaan Negeri agar Bajet 2021 ini berkurang kepincangan dan kelemahannya. Mana

yang kurang perlu ditambah, dan mana yang berlebih perlu berkurang.

174. Marilah kita semua sama-sama mendoakan agar niat baik dan ikhlas dalam penyediaan Bajet 2021 ini akan mendapat keredhaan Allah Subhanahu Wata'ala jua, dan seluruh rakyat Perlis mendapat manfaatnya.

175. Bajet ini adalah untuk rakyat. Kita hadir di sini sebagai wakil kepada rakyat untuk memberikan yang terbaik kepada rakyat. Dengan semangat itu, marilah kita bersama-sama berganding bahu bagi menjayakan agenda untuk rakyat yang terkandung di dalam Bajet Kerajaan Negeri 2021, yang tersimpul kemas di dalam temanya, **“Meningkatkan Keberkesanan, Merangsang Pembangunan, Membela Kebajikan Demi Keharmonian”**.

Demikianlah pembentangan Bajet 2021, saya mohon mencadangkan.

Sekian, wabillahitaufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.